

ՐԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ
ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ I

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՕԳՈՍՏՈՍ 19, 1911.

ՆՊ 34

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ԱԼՄԱՆԻԱՅԱ

Պիր գաչ հափթա թաթիլ իշին էվ-
րօփայա սէյյահաթըմըդուա էն էվվէ Աւ-
մանիայա կիթտիք: Եօլմուլուգ իշին թէզ-
քէրէ վէ փասափօրթ չըգարմագ միւշքի-
լաթընտան եէնի ըէթիմ սայէսինտէ ազատ
օլտուգ իսէ տէ, Գօլէրա իշին պուլաչըզ
ատտ օլունան իսթանպօլտան կիտիպ տէ
Էվրօփատա 5 կիւն գարանթինա պէլէմէք
փէք իշիմիզէ կէլմէտի: Լաքին հէլէ պէ-
րէքէթ վէրսին քի, պու նիզամ անճագ
իւշինճիւ իյաւտա կիտէնլէր վէ Պուլղարիս-
թանտա էյլէնէճէք օլանլար իշին օլուպ,
պիրինճի վէ իքինճի մէվգիտէ պուլունան-
լարա գարանթինա եօզ իմիշ: Միգրօպ-
լար տա իսթիթ կէօնիւլ սայարլար իմիշ:
Պէօյլէճէ օ եիւզտէն տախի միւշքիլաթա
օղրամատըզ: Պու եօլմուլուգտա ֆըրլա-
յարագ կիտէն գաթար իշինտէ պուլունու-
յօր իսիք իսէ տէ, իշինտէն կէչտիյիմիզ
մէմլէքէթլէրին պազը սըֆէթ ի մախսու-
սէլէրինի կէօրմէմէք միւմքին տէյիլ իտի:
Պուշղարիսքանա վէ օրատան Սըրպիսայա
կէչտիյիմիզտէ պու մէմլէքէթլէրին քօ-
փօղրաւիսինի եանի գըր լմէփէլէրի վէ

ազ եէչիլիքլէրի ճիհէթինճէ անլէրի պի-
զիմ մէմլէքէթտէն ֆարգըլ կէօրմէտիք:
Լաքին եինէ տէ պիզիմքինտէն զիյատէ
իշլէնմէքտէ օլտուլու տա զահիր իտի: Վէ
հէր մէրքէզտէ աւքէր վէ փօլիս իտարէ-
սինճէ ինթիզամ պիթթապի կէօզէ չար-
փըյօր իտի:

Այսքրիս — Մաճարիսքանտա ինսան՝
էնի պօյու քէստիրիլմէզ վասի օվալար ի-
շինէ տիւշիւյօր: Կիւրլէյիպ կիտէն գա-
թարլար սաաթլարճա պու օվալարըն ի-
շինտէն կէչէր, լաքին տահա ուճունա եէ-
թիշմէզ: Պու օվալար իսէ պէօյիւք զայրէթ
իլէ իշլէնիլմէքտէ վէ հէր թարաֆլարտա
պօլ հաստտ սէմէրէլէրի կէօրիլմէքտէ
իտի:

Այմանիստա սէյյահաթ էտէր իքէն
անլէրին պիլճիւմլէ ահվալընտան միւլթէս-
սիր օլմամագ միւմքին տէյիլ տիր: Պիւ-
թիւն մէմլէքէթ միւքէմմէլ պիր սուրէթտէ
զէր էտիլմիշ, սըզ օրմանլար հէր թարաֆ-
տա միւշահատէ էտիլիր: Նիչէ շէհրլէր վէ
քէօյլէր պիրի պիրլէրինէ գարըշմըշ օլուպ
տէվամըր էվ սըրալարը իշինտէն կէչէրսին:
Մահրալարտա հաստտ սէմէրէլէրի պօլ, վէ
անլէրտէ գարըլար տախի էրքէքլէր իլէ
պէրապէր իշլէմէքտէ տիրլէր: Պու սահրա-
լարա վէ անլէրին սէմէրէլէրինէ պագտը-

ղըմըզտա վէ գալապալըզը շէհրէրի կէշ-
տիխմիզաէ պիզ պիզէ սիւալ էտիյոր ի-
տիք, «Պո՛ւ մը ալըր եէր կէթիւրմէզ օր-
տուսը իլէ էվրօփա վէ տիւնեա նաոիպինէ
թէէսիր էտէն գօճաման Ալմանիա միլէ-
թի»։ Պու սահրալարա հէր շէհրին սթա-
սիօնունընը տօլտուրմուշ օլան գաթարլարա
վէ օ վալօնլարը աօլտուրան գալապալըզա
պագընճա, ինսան, «Շօլ ապքերի միլէթ
պու օլապիլի՛ր մի», տէյու սիւալա մէճ-
պուր օլույօր։ Պիզտէ պիր Եէմէն եա պիր
Արնափուտլուզլուզ օյնայընճա շէհրէրին
սօգազլարը ապքերլէրլէ տօլտու, վէ սահ-
րալարըմըզտա իշճիլէրին ատէտի հիսս օ-
լունուր պիր սուրէթտէ էքսիլաի։ Պիլա
շիւպհէ պունըն սըրըր, Ալմանիանըն նիզամ
ու ինթիզամա ըիայէթինտէ արանմալը տըր-
Շմէնտիֆէր խաթթընտան կէշէր իքէն պի-
լէ ապքերի նիզամը կէօրիւյօրըն։ Գօնսօզ-
քօր գարշընա տիքիլի, պիլէթինի թէֆ-
թիշ էթտիքտէն մաուտ վալօնտա օթու-
րաճաղըն սէտիրին նօմէրօսընը թային էտիպ
սանա նօմէրօնը վէրէրէք վէ դափուտաքի
րազամլարը տա անա կէօրէ թանզիմ է-
տէրէք կիտիյօր, լաքին արատա պիր կէլիպ
պագաճազ քի Խօլճուլար րազամլարընը
խաթրլարընտա թութմուշլա՛ր մը, Խօզսա
ունութմուշլա՛ր մը։

Կէշէնլէրտէ Տօզ. Նազգաշեան Բաի-
նիւմաուտ պու Ալմանլարըն տիլինի վէ
գօնուշմասընը աէհշէթլի պիր ուղուպ իլէ
թարիֆ էթմիշ իտի։ Ատէմլէր իլէ աօլու
սթասիօնլարտա հէր քէսին սիւքիւթ վէ
ըահաթ պիր սուրէթտէ կէլիպ կիթտիք-
լէրինի վէ գօնուշուրքէն սէսլէրինի իշիթմէք
դօլայ օրնաալըլընը կէօրտիւլիւմտէ միւմա-
իլէյհին պիր փարշա միւպալալա էթմիշ
օլտուղունը զանն էյլէտիմ։ Լաքին թրէնտէ
եա պաշգա սըրատա գօնուշմալա պաշլա-
տըզլարընտա, պիր ազ տա աշգա կէ-
լիլէրտէ մէզքիւր միւթէլաալարըն փէք
եէրտիզ օլմատըղընը կէօրտիւմ։ Նիշէ տէ-

ֆա իպարէյէ վերջակէճ, հաթթա միջա-
կէճ պիլէ գօյմայարազ 10—15 տագիգէ
սէօյլէյէն կէօրտիւմ։ Պու արատա մուխա-
թապ իսէ ալէտտէվամ «Եա՛հ, եա՛հ,
եա՛հ», իլավէ էտիյօր իտի։ Լաքին կէօ-
րիւշտիւլիւմիւզ ազ Ալմանլարըն ֆիքրիմիզ
իւզէրինտէ թէէսիրի փէք միւսաիտ օլմուշ
տըր։ Աթվարլարը վէ քէլամլարը նէճիպ
պիր գալմ օլտուզլարընը կէօլթէրիյօր ի-
տի։ Պիր գաշ սըրատա անլէրէ տէտիմ,
«Թիւրքիանըն Ալմանիա իլէ մուարէֆէ վէ
միւնասէպէթի չօղալըյօր, պիլէ սիզին նէ-
ճիպ էվատլարընըզտան չօգճա կէճնաէրին»։

Ալմանլար փէք համարաթ պիր միլէթ
տիրլէր։ Վէ չիմտիքի սիյասի մէսէլէլէրին
պէօյիւք գըսմը պունլարըն պու թապիա-
թընտան մէյաանա կէլիյօր։ Պիր փրօֆէ-
սօրլա գօնուշուրքէն, Մարօզ մէսէլէսինէ
տաիր էֆքեարընը սիւալ էյլէտիմ։ Միւ-
մաիլէյհ տէտի քի, «Պիզ 60 միլիօն էհալի
իլ, վէ հէր սէնէ էհալիմիլ 1,000,000
նուֆուզ արթըյօր, պու մէմլէքէթ պիլէ
տար ալըր։ Տիւնեատան եէր իսթէյօր իլ։
Տէմիրիմիլ պիլէ քիֆայէթ էթմէյէճէք
հալա կէլիյօր։ Մարօզտա պիհիսապ տէմիր
մատէնլէրի պուլունտու, օրատա աշըզ
գափու իսթէրիլ։ Ինկիլթէրրա՝ Իւմիտ
պուրնունտան Մըսրա, Մըպրտան Իրազա
վէ Իրան քէօրֆէզլինէ, Իրան քէօրֆէզլին-
տէն ճէնուպի Իրանա վէ օրատան Պօմպա-
յա շմէնտիֆէր խաթթլարը եափըյօր,
շու հալտէ պիլէ եէր պրագըլմայօր։ Տիւն-
եա թիճարէթկեահընտա հիսսէ իսթէրիլ։
Պիզ տէ Աֆրիգայը մէրքէզլինտէն շմէնտի-
ֆէրլէ գաթ էտէրէք, քէնտիմիլ իշին
միւթամէրէ եէրլէրի էլտէ էթմէք իսթէ-
րիլ։ Պաղտատ շմէնտիֆէրի պիլիմ իշին
մուհիմմ տիր։ Պինաէն ալէյհ Թիւրքիատա
սքաքոզգոռօնըն պագասը պիլզէ էլլէմ
տիր»։ Փրօֆէսօր պու մէսէլէլէրի իզահ է-
տէր իքէն ատէթա պիր էհլի սիայասէթ
կիպի շէվզ ու շէթարէթլէ սէօյլէյօր իտի։

Անլատըղըմըզա կէօրէ պու կիւնկէրտէ Ալմանկար արաւորնտա պիր մէզհէպի հա-
րաքէթ աէ վար տըր : Շիմտիյէ գատար
Փրօթէսթանըզ միլլի քիլիսէ մագամընտա
քէնտի միւթատը օլան մէպէքտէ աէվամ
էտիյօր, վէ իլմի իլահի մէքթէպէրինտէ
հէր նէվ թալիմաթ սէրպէսթօնէ թէլզին
էտիլիյօր իտի : Լաքին կէչէնկէրտէ պիր
չօպան մինպէրտէն պիր թագըմ միւֆրիթ
էֆքեար պէյան էթտիլի իչին խըտմէ-
թինտէն ազլ էտիլմիլ իտի : Պու արատա
պաշգա չօպանկար տախի անա միւչապիհ
էֆքեար պէյան էտիլիյօր : Վէ էհալի ա-
րաւորնտա իլմի իլահի մէտալինէ տախի
պիր ազ հէյէճան կէօրիւլմէքտէ տիր :

Ֆիլվազը Ալմանիա տիւնեա թարիխին-
տէ պէօլիւք պիր րօլ օյնամաղա թագտիր
օլունմըլ տըր տէյու կէօրիւնիւյօր :

Յ. Դ. Կ.

ԱՆՎԱԼԸ ՀԱԶԸՐԷ

Բուժէլի ահվալընա պիր նազար.—
իգսաւմ զազէթասընտա պու սէրնամէ ալ-
թընտա նէչ էտիլէն պիր պէնտի մախ-
սուստա չու սուրէթլէ իտարէ ի լիսան է-
տիլմիլ տիր. «Թարիխ թէտգիգ էտիլէ
անլաշըլլը քի, Օսմանլը փատիշահարընը,
սիյասիլէրինի տիւչիւնտիւրէն, օգահրէման
օրտուլարըմըզ տաղտան տաղա գօշտուրան
էն զիյասէ Բուժէլի գըթասը օլմուշ տըր :
4—5 հիւքիւլմէթ թէչքիլինէ գատար վիւ-
սաթ իհիթիվա էտէր իքէն, չիմսի սալթ 6
վիլայէթէ ինհիսար էտէն Բուժէլի գըթա-
սընըն հէր գապգէ ի խաքը ճանըմըզ մէսա-
պէսինէ կէչմիլ տիր : Հալպուքի 1293 վէգա-
յի էլիմէսինէ պաշտան պաշա սահնէ օլան
Բուժէլի Պէրլին ահտնամէսինտէն Բէվալ
միւլագաթը մէշուլմէսինէ տէյին կէչէն
միւտտէթ զարֆընտա էսէր ի իւմրան վէ
ինթիզամը իտարէ նամընա փէք ազ հիւ-
մէթէ ուզրամըլ վէ Անատօլույա գըյասէն

տահա ֆէթին վէ զայյուր օլան սէքէնէ-
սինին մազհարը ֆէյլ ու սաատէթ օլմա-
լարը իչին նէ կիպի ֆէտաքեարըզլար
իսթիյար էտիլմիլ տիր : Էվվէլ վէ ախիւր
սուտուրընա մէյտան վէրիլէն խաթալարըն
վէ պիլ նէթիճէ ֆէլաքէթլէրին միւսէպ-
պիպի պիզզաթ քէնտիմիզ օլտուղունը
թէպիմտէ զաթէն թէրէտտիւտ էթմէյիլ :

Ճափօնլարըն 50 սէնէ զարֆընտաքի
իսլահաթը ազմիէրվէրանէլէրիլէ միւհէյ-
յիպ վէ մուազզամ տէվլէթլէրէ իհրազը
զալէպէ էթմէյի զամին հիւանի իտարէյէ
մուգապիլ՝ պիզ պուլտան տահա ֆազլա
պիր միւտտէթի մաէթթէսսիւֆ կէլիլի
կիւզէլ իմրար էտէրէք խարիթամըզտան
400,000 միւրէպպա քիլօմէթրօյը միւթէ-
ճափուզ արազիլի զայպ էթտիք վէ օթուզ
միլիօն վաթանտաշ էլտէն չըգարտըզ ! . . .

Պու ափազըպը միւէլլիմէ իւզէրինէ Բու-
մէլի եալընըզ ճանըմըզ տէյիլ, պէլքի
ճանըմըզն ճանը հիւքմիւնէ կիրմիլ տիր :
Վէ փէք ալա անլաշըլլը քի Բէվալ թաս-
միմաթընը իճապ էթտիլէն ահվալ պիր
տահա վարիտ օլմամագ իչին Բուժէլիյէ
հէր եէրտէն զիյատէ վէ ֆէվզէլատէ էյի
պազըլմագ լազըմ կէլմիլ տիր : Օրատա ի-
տարէմիզի շայանը փէսէնտ պիր հալէ իֆ-
րազ էթմէյէ չալըշմամագ իլէ Պալգան հիւ-
քիւլմէթլէրինտէն սարֆը նազարա տիւ-
վէլ ի մուազզամանըն միւտախէլաթը
միւէսսիլէսինի պիր կիւն մաազալահ տա-
վէթ վէ Բուժէլի իտարէսինէ նիհայէթ վէ-
րիլմէսինտէն փէք հազեր օլունտա կէրէք
տիր : Վազըա պու աճը հազիգաթլարը
խաթրտան չըգարմամագ լազըմ կէլտիլինի
վէ Բուսիա՝ Չինտէ, Ֆրանսատա, Ֆաստա
մէշըուլ տըր կիպի հէփ եինէ յէնսէ, թա-
լէյհէ կիւվէնիպ պիզայտ պուլունմամագ
լազըմ իտիլինի՝ Կիրիտ մէսէլէսի, Մալիսօր
հատիսէսի վէ տալ պուտագլար փէյտա
էթմէք իւզրէ օլան սախի մէսաիլ պիզէ իս-
թար էյլէմէքտէ տիր . . . : Տիւնեանըն շէքլի-

նէյինասնարըն միզած ու թապընա առէթա պիր վէճհի ճէմիլ պախշ էյլէյէն էմրի մէարիֆի խէ օրալարտա պիր սերփինթի-տէն — եինէ Ալլահ պին քէրրէ բազի օլ-տուն — թա Միտհաթ փաշա տէվրինտէն զալմա միւհսսէսաթտան իպարէթ պուլու-նույօր: Վէ պիր քիլէ տարը թէտարիքին-տէն աճիզ գալըպ 25—30 սէնէտէն պէ-րու Ղարպըն 20շէր 30ար պին լիրասըլա իաշէ օլունակէլէն Մալիսօրլարա տահա է-լիմ էմնալ թէշքիլ էտէճէք գատար կիւն-լէրճէ աճ տուրան, չօճուղունը սաթան Արնափուտլարըն խեանընա՝ մուզայագա ի մաիլէթտէն պաշգա մանա վէրմէք ճիտտէն խաթա տըր իթիգատընտայըզ: Հալպուքի էտիրնէ վիլայէթինին 300,000 էհալիյէ քիֆայէթ էտէպիլէն արազիսի, Գօսօփանըն տահա միւնպիթ վէ վասի օփալարը, Եան-Եանըն վէ էզճիւմէ Մէզաքիա օփալընըն սահրա ի քէպիր հալինաէ պրապըլան ագ-սամը պու կիւն Անատօլուտա պուլունմազ իհթիմալը Եօգ տըր: Իմաի էտէճէյիմիզ՝ քեաֆիլի սէլամէթ վէ գուվլէթ օլան գա-նունի հարաքէթ էթմէք վէ հէր մանա-ուրըլա մէտէնի պիր միլլէթ օլմաղա չալըշ-մազ տըր: Աճէպա իտարէ ի մէշուլթէյի գապուլտան մնոգսէտի ոպի հէմ ահքիամ ը գանունիյէյէ մութուպըզ իճրտաթտա պուլունմազ վէ հէմ տէ նա էհլ մէմուր տէվրինէ նիհայէթ վէրէրէք պունլարըն միւճէրրէպ վէ միւզթէտիրլէրինի իշ պա-շընա կէթիւմէք տէյիլ մի տիր:

Պաղտատ-Պասրա խաթթը. — Ինկիլթէր-րա հիւքիւմէթի իլէ Պապը Ալի արասըն-տա Պաղտատ-Պասրա խաթթընա տաիր միւզաքէրէ ճէրէյան էթմէքտէ խոյիլնի կէշէն հաֆթաքի խապէրլէր արասընտա զէքըր էթմիշ խոյիլ: Պապը Ալի պիր գաշ այ մուգատտէմ Ալմանլար իլէ ագտ էտի-լէն իթիլաֆտան սօնրա, պու պապտէ Ինկիլթէրրա Խարիճիյէ նազըրընա պիր սօն

պէյաննամէ վէրմիշ խոյիլ: Վէ մէզքիւր պէյաննամէտէն սօնրա, պու խուսուտա պիր անլայըշա կէլմէք իմքեանսըզ կէօրիւ-նիւյօր խոյիլ: Պաղտատ կէշէն հաֆթա Ին-կիլթէրրա՝ քէնտի էպի թէքիլթէրինի թէպ-տիլ էտիպ, Լօնտրա Օսմանլը սէֆիրինէ Օսմանլը նօզթա ի նազարընա տահա միւ-թապըզ թէքիլթէրի հաֆի օլան պիր պէ-յաննամէ թագտիմ էյլէտի: Սատրազամ Հագգը փաշա պիր զազէթա մուհարրի-նէ ճէվապէն ճէրէյան էտէն միւզաքէ-րաթըն խաֆի թութուլմալը իճապ էթ-տիլինի պիլաիրմիշ տիր: Շու հալտէ միւ-զաքէրաթը ճարիյէնին թէֆէրիլաթընա տաիր թէքմիլ վէ մէվսուզ պիր մալիւմաթ իթա էթմէք գապիլ տէյիլ խէ տէ պահ-րիյէ նազըրը Մուլթար փաշանըն Լօնտ-րայա կիթմէսի, վէ թաթիլ էթմէք իւզ-րէ օրատառ ուզուն վագթ գալմալը, Մա-լիսօրլար մէսէլէսինին հալլ ու թէսվիյէ էտիլմէսի, վէ Պաղտատ-Պասրա խաթթըն միւզաքէրաթըն պէթէքրար պաշանմալը Եէքտիլէրինէ փէք ուզը թարզտա մէրպուլթ վէ ալագատար օլան շէյլէր տիր կէօրիւնիւյօր: Իհթիմալ տըր քի Պաղտատ խաթթընըն ինչասը իչիւն վէ-րիլէն 5 սէնէլիք միւստէթ խիթամ պուլ-մազտան, Պաղտատ-Պասրա խաթթընըն ինչասընա տալի միւպանշէրէթ օլու-նաճագ տըր: Պու միւզաքէրաթըն նէ-թիճէսի հալինտէ կէօմրիւքլէրին թէզ-Եիտի մէսէլէսի տալի գապիլ օլաճալը զանն օլունմազտա տըր: Զիրա Ալմանիա վէ Աուսթրիա պու պապտէ ագտէմճէ բուի լիլա կէօսթէրմիշ օլուզլարը հալտէ Ի-թալիանըն վէ իթթիֆազ ը սէլասէնին տաիր իքի ալապը օլան Բուսիա վէ Պրան-տանըն ըէյլէրինին տալի ինզիմամ էյլէ-մէսի չօգ միւշքիլ օլմայաճագ տըր: Տէ-վէրան էտէն տաիր պիր խապէրէ կէօրէ, թիւրքիա իլէ Ինկիլթէրրա արասընտա վու-գու պուլան միւզաքէրէ վէ իթիլաֆըն

ստիր պիր մուհասէնաթը տախի մէշհուր
լինէ մէսէլէսինէ ալագատար օլան Ֆրաթ
վէ Տիճլէ ըրմագլարը իւզէրինտէ սէյրի
սէֆան մէսէլէսինէ վէ Գիւվէյթ տաւա-
սընըն պիր գաթիյէթ քէսպ էթմիշ օլմա-
սը սըր : Վուգու ի հալ պէօյլէ իսէ Իրան
քէօրֆէզի էթրաֆընտա Ինկիլթէրրա իլէ
Թիւրքիա արասընտա մուխալէֆէթ մուճիպի
հիշ պիր չէյ գալմամըշ օլմագ սըր :
Պինաէն ալէյհ մէզքիւր միւզաքէրաթըն
ղայէթ մուհիմմ մահիյէթի հաիզ օլտու-
ղու պէտիհի տիր :

ՍՈՒՒԱՊԵՐԱԹ

ՏԵՐՈՒՆԻ ՄԷՍԼԷՔԷԹՏԷ

ՄԷՇՐՈՒԹԻՅԷԹ

ՆԱՍՍԵԼ ԹԱԳՎԻԹԷ ԷՏԻԼԷ ՊԻԼԻՐ

ՓՐՈՅ. ՁԵՆՈՐ ՊԷՋՃԵՍՆ, ԱՅՆԹԱՊ

Պու սիւալա ճէվապ վէրմէք պիր հի-
սապա փէք գօլայ , հնալիյի թէնվիր է-
տէրէք , իւմն ու ասալիչէ տիգգաթ էտէ-
րէք , թալիմ ու թէրպիյէյի թամիմ էյ-
լէյէրէք , հիւրրիյէթ , միւսաւաթ վէ ա-
տալէթ գաւախինէ զիյատէ բաղպէթ է-
տէրէք , սէնալի ի տախիլիյէյի հէմ զըրաս-
թը , վէ թիճարէթ ի տախիլիյէ հէմ խա-
րիճիյէյի թէշվիզ էտէրէք , իթթիհատը
անասըրը թէրզիպ էտէրէք , պէրրէն վէ
պահրէն վէսաիթ ի նագլիյէյի իքմալ է-
տէրէք վէ սաիրէ վէ սաիրէ : Օլ պիր թա-
րաֆտան չիմտիքի ահվալը խուսուսիյէմիզ
կէօզ էօնիւնէ ալընարագ , թէյիտի մէշ-
րութիյէթ իչիւն պու կիւն էն զիյատէ
նէ՝ կիպի վէսաիթ թաւսիյէ էտիլէպիլիր ,
պու սիւալը տիկէր տիր : Պունա ճէվապ
վէրմէզաէն :

Էվվէյա ունութմայալըմ քի , տէրուն
ը մէմլէքէթտէ վագը շէհրէր վէ գարի-
յէլէր էհալիսի նիչէ քէրրէ զանն օլուն-

տուղու գատար ճահիլ վէ ֆէհմիզ տէ-
յիլ տիր : Օլ սալիթ , մալիմաթը մահ-
տուտ , քէլաթը պաթի , էօմիւ սաֆի ,
կիյիմի էէյիմի սաատէ Անատօլու էհալիսին-
տէ , Իսթանպօլ , Իզմիր , վէ Սէլանիյին զա-
րիֆ նագլիք էֆէնտիլէրինի նիչէ քէրրէ
միւթէհայիլը գըլլաճագ տէրէճէտէ զէքեա
վէ ազլը սէլիմ վար սըր : Փալիթալիթ
էհալիսի օրայը զիյարէթէ կէլմիշ օլան
գուրրա էհալիսինտէ՝ կիլմէյէ չոյան նիչէ
չէյլէր պուլապիլիլէր , պէլքի տէ պիհագ-
գին , լաքին քիմ պիլիր պէլքի պու պարզ
գաւառագիլէրտէն փալիթալիթ էհալիսինէ
տահա էփէյի պիր միւտտէթ սաղլամ
մուհաքէմէ , վէ ֆէրատէթ տէրսի վէրէ-
պիլէնլէր տէ պուլունուր : Պինաէն ալէյհ
արա սըրա գուրրա էհալիսինէ էֆքեարընըն
նագլը տա եօզլանտա , —էօյլէ տէվր ի սա-
պըզը իսթար էյլէյէն ըէմի մագպաթա-
լար վապըթասըլէ , եա ազ չօգ սունի
օլան միթիլիլէր մարիֆէթիլլէ տէլիլ , իւ-
լա տահա ճիտտի վէ միւթէմէտ թարիզ-
լէրլէ , —պիզճէ մէնֆատթտան խալի օլմագ :

Սալիլէն շունու տա ունութմայալըմ
քի , գուրրա էհալիսի ֆէվզ էլ աոտէ ա-
մէլի տիր . նագլարիյաթ իլէ ուղուն վագթ
ուղրաշըպ անընլէ իթթիֆա էյլէմէզ : Փար-
լագ նութգլար , սիւրի շիւ ալգըլար , մու-
թանթան զիյնէթլէր , ճէրիտէլէրտէ հիք-
մէթամիզ մէզալէլէր , զէնկին փրօղրամլար ,
պաշտան եօգարը վապլար իլէ աօլու պէ-
յաննամէլէրտէն պէլքի պիր զէման իչիւն
միւթէհսիր օլուր . լաքին տէվամի սուրէթ-
տէ անլէրտէն ալտանմագ , ուղուն միւտ-
տէթ անլէրին սիհրի թահթընտա գալ-
մագ . իճրաաթա պագար , հէր շէյտէն
էվլէլ ամէլիյէ նագլար գըլլար : Իճրաաթ-
տա տախի ումուսիյաթտան զիյատէ ,
խուսուսիյէ , մահալլիյէ , պէլքի տէ շախ-
սիյէ էհէմմիյէթ վէրիր . տօղրուտան քէն-
տինին եէվմի էօմիւնէ , էմր ի թէայիւ-
չինէ , վէրկիլէրինէ , էմնիյէթ ու բահա-

Թընա թէալլիւզ էտէն մէսաիլէ զիյատէ պագար : Մէմէքէթտէ պիր թագըմ մէքեաթիպի ալիյէ քիւչատ օլունույօր իմիշ, պիր թագըմ եէնի չըմէնտըֆէր իմթիյազաթը իթա էտիլմիշ, մէնսուպ օլտուղու գազա՝ Լիվայա թէրֆի էտիլմիշ, թէշքիլաթը մէհաքիմօնէ պիր թագըմ իսլահաթ իտիսալ էտիլմիշ, պունլարա պէլքի սէվիներ, լաքին չօգ միւթէէսիր օլմազ. տահա զիյատէ պագար քի քէնտի չօծուղարը էվվէլքինտէն էյի թալիմի իպթիտաի ալը՝ յօրլար մը, մէնսուպ օլտուղու չէնր իլէ գօմչու գասապա մէյանէսինտէ 15—20 սէնէտէն պէրու ինչա էտիլմէքտէ օլան չօսէ թարիզի իքմալ էտիլտի՞ մի, մահքէմէտէ իշի էվվէլքինտէն տահա թէզ, տահա ատիլանէ կէօրիւլիւօ՞ր մը, վէրկի թարհը վէ թէվզիի զիյատէ ասիլանէ՞ մի, թահսիլտար տահա նազիքեանէ պուլունու՞յօր մը, վէ ալտըղը փարայը սէրհալ հէմ թէմամէն սանտուղա եաթըրըյօ՞ր մը, զապթիյէլէր, փօլիպէր, պէլէտիյէ չափուչարը վազիֆէլէրինի քէյֆի տէյիլ, անճագ նիզամը տաիրէսինտէ իճրա էալի՞յօրլար մը, տէվալի ի հիւքիւմէթտէ էսհապը ումուրն իշի եինէ թէէլիի վէ մուհապէլէյէ ուզրա՞յօ՞ր մը տէյիլ մի, թէսահիւպ վէ իլթիմաս եինէ հիւքմրա՞ն մը, պիր թագըմ միւթէզալիպ ազալար եա քէնտիլէրէ ազալըգ սիւսիւ վէրէնլէր քէնտի իլէ եա քէօյլիւլէր իլէ, արթըգ ատէմ իլէ կիպի մուամէլէ էտիյօրլար մը տէյիլ մի : Իշթէ գուրրա էհալիսի էն զիյատէ պունլարա էհէմիլիյէթ վէրիւ վէ մէշուլթիյէթին մասնասը վա՞ր մը, եօ՞գ մու պունլար իլէ հիւքմ էաէր : Էվվէլքի կիւն ափամասն պիրինին շու սէօղիւնիւ իշիթտիմ, «Տէվրի ճէտիտին կէլտիյինէ արթըգ ինանըյօրլարմ. չիւն էվվէլա ըրզա սինէ սէպթ էթմէյէրէք փարա իսթէմէյէն թահսիլտար, արթըգ «Իսթէր իսէն», «Լութֆէն» տէյէրէք փարա իսթէյօր, վէ տահա գօլայ տա

թահսիլ էտիյօր :» Իշթէ ումում էհալինին անվալը բուհիյէսինին պիր ալինէսի. նազարիյաթ տէյիլ, իճրաաթ :

Կէլէլիմ ապ մէսէլէյէ, տէրունի մէմէքէթտէ շու զէմանլէրտէ մէշուլթիյէթին թագվիյէսի իշիւն էն լազըմլը օլան խուսուսաթ նէլէ՞ր տիր : Պու սըրաստա տէյէճէյիմիդին գըմը ազամընը պէլքի պիր թապիր թահթընա ճէմ էտէպիլիլիզ, օհիւլիւմէքճէն ճիսսիյէթ տիր : Էհալի հիւքիւմէթտէ սըտգ վէ ճիտտիյէթ կէօրիւր իսէ քեաֆի, օլ զէման տէվրի ճէսիտէ ինանըր : Իսթէմէքտէ սըտգ, սէօյլէմէքտէ սըտգ, իճրաաթտա սըտգ : Պազը միսալար ալալմ :

Պու կիւնլէրտէ մէմէքէթին սանքի հէր թարաֆընտա աշար իհալէսի իճրա էտիլմէքտէ եա էտիլէճէք տիր : Փէք ալա, աշար սաթըլըր իքէն հէր եէրտէ մէմուրինի մէսուլէ վէ իտարէ մէճիսլէրի ճիսսէն մէնաֆիի միրիյէյի կէօգէտիյօրլար մը. խասթըր իշիւն, իլթիմաս իշիւն, եա հէր նէ գըյաֆէթտէ օլուր իսէ օլուն՝ մէնֆաաթը շախսիյէ իշիւն, միւլթէզիմլէրին փէք տուն ֆիյէթլէ գափաթ մալարընա, եա միյանէլէրինտէ իթթիհատ էյլէմէլէրինէ, վէ եա հագիզաթտա քիւլիյէն զայրի քեաֆի օլան թէմիւնաթ իլէ կէնիշ աշար սաթուն ալմալարընա իղմազը ա՞յն մը էտիյօրլար : Քէզա, աշարըն թահսիլի զէմանընտա միւլթէզիմին հուգուգունըն մուհաֆազա էտիլտիյի գատար, եա նըսֆը գատար օլուն, ատի էհալինին, քէօյլիլէրին հուգուգունըն մուհաֆազասընա տա ճիսսէն տիգգաթ օլունույօր մը : Տիկէր միւնասէպէթտէ մէշուլթիյէթին էն պէօյիւք միւտաֆիի օլան պիր թագըմ հիւքիւլիյէթվէրվէրան տալի իլթիզամ էյլէտիլքլի սըրաստա հուգուգը միրիյէյի ճիսսէն մուհաֆազա էտիլտար մը : Էհալի պու չէլլէրի սէյր վէ թէմաշա էթմէքտէ տիր :

Տիկեր պիր միսալ, իշթէ պիր միւլք սաթըլըյօր . պիթթապի ֆէրաղաթը իճապ էտէր : Պաի վէ միւշթէրի իսլամ մը իրիսթիյա՞ն մը , չէ՛նրլի՞ մի . քէօյլի՞ մի , ավամտա՞ն մը , աղալարտա՞ն մը տըր տէյու թահգիգ էթտիքտէն սօնրա , անա կէօրէ սուհուլէթ վէ սուուպէթ վէրէն մէմուրիյն ի միւքիյէյի կէրիտէն սէյր էտէն էհալի մէշրութիյէթէ զիյատէ ըսըն՞ը մը : Ինտ էլ նիզամ միւսավաթ գալտըրըյր իսէ ճիտտիյէթ նէրէ՞տէ գալըր :

Երնէ հիւքիւմէթ՝ իսթիմլաք թարի-գիյլէ պիր միւլքի եա արսայը ալըր իսէ լազըմ տըր քի՛ անըն գըյմէթ ի հագի-գիյէսինի մալ սահիպինէ թէտիյէ էյլէսին : Հիւքիւմէթ ճիտտի օլուր իսէ պէօյլէ եա-փար , լաքին էյէր գըյմէթինն 3—5 միս-լինի վէրիւր իսէ , քի պու նատիրէն թէ-սատիւֆ էտէր , վէ եա օլ գըյմէթիննըս-ֆընը , բուպունու , պէլքի ծնտա պիրինի թազտիր էտէր , վէ նիչէ քէրրէ տէ անը տա թէտիյէ էյլէմէզ իսէ , էհալի հիւ-քիւմէթ հագգընտա նէ՞ ֆիքրէ կէլիւր : Եալան քիմ թարաֆընտան սէօյլէնիրսէ սէօյլէնսին մէզմուս տըր : Լաքին հիւքիւ-մէթին քիզպի մէզմուս օլտուգտան մա-տա միւհիլք տիր տալսի , պիր հէյէթ ի իճթիմաիյէ միւթէգապիլ էմնիյէթ իւզէ-րինէ միւհսսէս տիր . օլ էմնիյէթ մուխ-թէլ օլուր իսէ՝ ալազա կէվէր վէ չէօղիւ-լիւր : Հիւքիւմէթ ըիյա էտէր , հիւքիւմէթ վասընտա սատըզ օլմազ , թէհահիւտաթընը իճրա էյլէմէզ , վէ մուհավէլէ թարիգինի իլթիզամ էյլէր իսէ , պիր սէօզ իլէ ճիս-սիյէթի թէրի էսէր իսէ , քէնտի թէպաա-սընտան նա՞սըլ սըտգ ու ճիտտիյէթ թա-լէպ էտէպիլիւր : Պիղճէ սուլթան Համիտին տիյարըմըզա էթտիյի էն պէօյիւք զիյան , ախազսըզըզը ըիյա վէ խուտա , վէ քիզպի ի թամիմ վէ թէշվիգ էյլէմէսի օլտու . պու պապտէ էվիլ շաշը իտիք , սօնրա քէօր օլտուգ : Համիտին էն պէօյիւք գուվ-

վէթի , իսթիպտատ վէ թէասաիւպտէն սօն-րա , քիզպ իտի , ըիյա իտի . ճիտտիյէթ-սիզիլք իտի : Եազը՞գ քի օլ տէվրտէն մի-րաս գալմա նիչէ պէլիյէտէն գուլթուլ-տուգ . լաքին պու սէմմ ի ախազի տա-մարլարըմըզա սիրաէթ էթմիշ , անտէն գօ-լայ գօլայընա եազայը գուլթարմայօրըզ : Սըտգ ու ճիտտիյէթ նօզսանը սօն վազթլարտա պու տիյարտա մէշրութիյէ-թին միւհսսիտի օլան իթթիհատ վէ Թէ-րազը ճէմիյէթի եա ֆըրգասընտա տա նիւմայան օլտու : Մէպուսանտաքի իթթի-հատ վէ Թէրազը ֆըրգասընտա զուհուր էտէն իլթիլաֆ ի ֆիքեար , չօգճա պիր թա-զըմ էֆրատը ճէմիյէթ միյանէսինտէ սըտգ վէ խուլուս նօզսանընտան թէհատ-տիւս էյլէմիշ իտիյինէ հէր էհլի վուգուֆ չէհատէթ էտէր : Վիլայէթլէրտէ օլան ճէ-միյէթլէրտէ տէ պիր եա տիկէր չէքլաէ այնի հալ միւշահատէ օլունտու :

Լաքին պիղճէ սօն վազթլարտա տա-խիլի մէմլէքէթտէ հիսս ի մէշրութինն թազվիյէսինէ էն պէօյիւք մանի ճինս ու մէզհէպ թէֆրիգէսինն տահա ըէֆ ու իզալէ էտիլմէմիշ օլմասը տըր : Կէշվիշաէ Թիւրքիանըն էն պէօյիւք պէլասը պու թէֆրիգէ օլմուշ տըր , միւսթազպէլտէ տէ էն ազիմ մուխաթարասը պու սըր : Իխ-թիլաֆ ի ճինս , ինկիլթէրա վէ Ամէրիգա կիպի ազվամըն ազամէթ վէ գուվվէթինն անասըրը մուհիմէսինտէն պիրի օլմուշ տըր : Իլթիլաֆտա իթթիհատ , միւթէնէվ-վիյէթտէ վահտէթ , հիւրրիյէթ ի շաիսի-յէտէ իթաաթը քեալիլէ վէ էն եիւքսէք վաթանփէրվէրլիք , իշթէ օլ տիյարլարըն գուվվէթինն սըրըր : Պիտայէթ ի մէշրու-թիյէթտէ պիր զէման էօյլէ կէօրիւն-տիւ քի , էն նիհայէ պու իթթիհատը ա-նասըր պուրաճա տա էլսէ էտիլէճէք , ար-թըզ Թիւրք , Արապ , Քիւրտ , Րում , Էր-մէնի , Արնավուա , Պուլլար թէֆրիգէսի գալմայուպ , սիյասէթէն իսլամ , իրիսթի-

յան վէ Եհնուտի ֆարգը տա ըէֆ էտի-
լէճէք: Եազը՝ գ քի պու հալ չոգ սիւրմե-
տի, էսքի տէրտէր թագէլէնտի: Պիր արա
պիր միլլէթ ի հաքիմէ լաֆզը տըր մէյտա-
նա աթըլտը, Թիւրք ունսուրը, Արապ,
Գիւրտ, Արնավուտ, Էրմէնի վէ Բում կիպի
տիկէր անսաըրա գարչը հաքիմիյէթ իտ-
տիսաընա գալզըլտը, մէմուլին զայրի պիր
Թիւրք շօշէնիզմի սիյասի քիւրէ ի հա-
վաճըլը իսթիլա էյլէտի: Մէմալիքի Օսմա-
նիյէ Էհալիսի զանն էտէրսին Թիւրք վէ
Թիւրքիւն զայրի Էքի ֆարգը օրատոյա այ-
րըլմայա պաշատըլար: Մէյրուլթիյէթ պու
հալտէն խայլիճա միւթէէսսիր վէ միւթէ-
զարրուր օլտու: Էտիլէն խուսուսի ճէհալէր
սայէսինտէ պու թասավվուր էսքի չիստէ-
թինի էվէյիճէ զայպ էյլէտի: Լաքին սօն
վազթլարտա մէզէպի թէֆրիգէ զիյատէ
քէսպի Էհէմմիյէթ էյլէտի: միւսլիմ վէ
զէյր ի միւսլիմ թէֆրիգէսի զիյատէ իլէրի
սիւրիւլմէքտէ վէ քէսպի գուվլէթ էթ-
մէքտէ օլտու: «Մէյրուլթիյէթ ի մէյրուէ»,
թապիրլնտէ պու իքլնճի լուղէթէ զիյատէ
գուվլէթ վէրիլմէյէ պաշանտը: Պիլմէյօրուզ
պու զարիպ ըիւզկեար նէ՞րէտէն էտտի, լա-
քին գուվլէթի գուվլէթսիզ, ճէլի եա
խաֆի պու սիմուլ ըիւզկեարընըն էամէյէ
պաշատըլընը քիմսէ ինքեար էտէմէզ-
մէհաքիմտէ, ինթիլսապաթտա, տէվաիրի
հիւքիւմէթտէ պիր սէօզ իլէ ումում քիւր-
լէ ի հալտաա անըն թէէսիրի հիսս օլուն-
մայա պաշատը: Կէշմիչտէ տէվլէթ ի Օս-
մանիյէնին էն ազիմ տիւշմէնի պու մէզ-
հէպի թէֆրիգէ օլմուշ իտի: Էլէէվմ տէ
պիզիմ պիլտիյիմիլէ կէօրէ տէվրի ճէտիտ
ի հիւրրիյէթին նէմասընը, հաթթա պէ-
գասընը պիլէ թէհաիտ էյլէյէն ասուի
էքպէրի պու տըր: Գուրրա էհալիսի տէ
պու ահվալը մէրքէզին զանն էթտիյինտէն
տահա թէզ վէ տահա չոգ հիսս էտիյօր:
Թէտասիւպ իսթիպտաա կիպի պիզիմ գա-
տիմ կիւնահլարըմըզտան տըր, անա կէրի

տիւշմէյէ պիր մէյլի թապիրիմիլ վար, պի-
նաէն ալէյ հազընալըմ: Հիւքիւմէթ ի
հազըրէ՝ մէյրուլթիյէթին թագվիյէսինի ար-
զու էթտիյի հալտէ, քէմուլը խալիսէթ վէ
ճիտտիյէթ իլէ, նէ գըյաֆէթտէ օլուր
խսէ օլտուն, թէֆրիգէ ի ուրգ ու մէզհէպէ
ասլա մէյտան վէրմէյէճէլի մէմուլ տըր:

ԵՐՄԵՆԻ ՔԻԼԻՍԷՍԻ ՎԷ

ՄԵՄՈՒՐԻՅՆ Ի ՐՈՒՀԱՆԻՅԷՄԻ

Կէշէնլէրտէ «Արեւել» զազէթասընտա
Ալլահ, Գրիստոս, Գիթապը մուգատտէս
վէ Խրիսթիյանըզ ալէյհինտէ, իթիգա-
տաթը պթթըլէ իլէ մէմու, պուզզ ու
ատալէթտէն նաչի վէ պիլապէրվա նէչր
օլունմուշ օլան պիր սըրա պէնտլէրէ «Բա-
նիւմա»նըն մուգթէտիր վէ միւլթէրէմ
միւլլիֆի Վեր. Յ. Գ. Գրիգորեան էֆէն-
տի թարաֆընտան վէրիլէն էհիլէթի ճէ-
վապար, Էրմէնի միլլէթինին Խրիսթիյան
հայաթընա (աւանդորսիւն) սատըզ օլան
էվալտարընը ֆէվզ էլ ատէ մէմուն վէ
միւթէէքքիւր գըլմըշ տըր: Վէ լաքին սա-
յրտա շու գատար չոգ օլան Էրմէնի քիլի-
սէսի մէմուրիյն ի ըուհանիյէսինին՝ պու
պապատէ եանըմայօր իսէք չիստիյէ տէկին
սիւքիւթիւ իսթիյար էթմէլէրի, Խրիս-
թիյանըլըն վէ Էրմէնի քիլիսէսինին խա-
լիս տօսթլարընը մահզուն վէ մէֆթուր
պրազմըշ տըր: Չիւնքի մալիւմ օլտուղու
իւզրէ, Խրիսթիյան «կղեր»ինին էն մու-
հիմմ ֆարզլարընտան՝ վէ էն ալի իսթի-
յազլարընտան պիրի տէ՝ վազ էթտիյի Խրիս-
թիյան իմանընը, վէ խատըմը պուլուն-
տուղու Խրիսթիյան քիլիսէսինի խարիճի
վէ տախիլի տիւշմէնլէրին թէարուզաթը-
նա գարչը մուհաֆազա հէմ տէ միւտա-
ֆաա էթմէք տիր: Պունու էթմէյէ մուգ-
թէտիր օլան մէմուրիյն ի ըուհանիյէնին
սայրտա ազ իտիյինի թէպիմ էթմէք-
լէ պէրապէր, մէզքիւր քիլիսէսին 20

ուզուն տէրութեան պէտք ուղղունա գան տէօքմուշ իտիյի Խրիսթիանըզ ալեյհինաէ էտէպ վէ ախլազա պիլէ մուղայիր պիր թարզտա էտիլէն հիւճուօլէրէ գարշը չըգաճագ գառար վազիֆէշինաս վէ սահիպի էհլիյէթ աիկէր Գրիգորեանլարըն պուլունմագ կերէք իտիյինի մէմուլ էթմէք չօգ մը իտի : Մէսէլէ՝ միլլէթին հուգուգը սիյասիյէսինին վէ քիլիսէնին իմթիյազաթը ճիսմանիյէսինին թէհտիտի կիպի պիր մէսէլէ օլա իտի , պիլա շիպհէ սէս գալտըրըպ վար գուվլէթիյէ միլլէթինին հուգուգ վէ իմթիյազաթընը միւտաֆաա էթմէքիյի քէնտիլէ պիր ֆարզը ագտէս ատա էտէնլէր պուլունմագ իտի :

Իմտի նէ՞ տէյէլիմ , չու սիւքիւթիւ նէյէ՞ համլ էտէլիմ . պիլէ կէլիր քի մէսէլէնին ապ սէպէպի քիլիսէ վէ բուհպանըն իսլահաթը էմրի մուհիսմինտէ արանըլմալը տըր : Պու պապաէ տէնիլէճէք փէք չօգ շէլլէր վար իսէ տէ , մահալ վէ միւնասիպէթ ճիվազ վէրմէզ իտիյինաէն աթիտէքի իքի խուսուսա նազարը աիգգաթ ճէլպ իլէ իքթիֆա էտէրիգ :

1. Էրմէնի քիլիսէսի վէ բուհպան սընֆը էլան հէր շէյտէն զիյատէ իսլահաթա միւհթաճ ալըր . պու իսլահաթըն իսէ չօգլարըն զանն էթաիլինէ կէօրէ մէրասիմ վէ ալին ու ատաթ կիպի նիսպէթէն ազ էհէմիլիյէթի վէ խարիճի խուսուսլարտա օլմասը քեաֆի տէյիլաիր : Պու սըրատա պիր նօգթայա աիգգաթ տալլէթ էթմէք իսթէրիգ : Ետնի մանթըզ սըրասըյլա քիլիսէնին իսլահը էվլէլ վէ բուհպանընքի սօնրա տէյիլ , իլլա բուհպանըն իսլահը էվլէլ վէ քիլիսէնինքի սօնրա կէլիր : Պունուն էն կիւզէլ պիր իսպաթը իսլահը մէզհէպ հաւաքէթինաէ պուլունուր : Օնաա Փրօթէսթանըզ էվլէլ՝ Լուտէր վէ Կալվին սօնրա տէյիլ , Լուտէր վէ Կալվին էվլէլ՝ Փրօթէսթանըզ իսէ անլէրին պիր էսէրի հալընտա սօնրա զուհուր էթտի : Բուհպանըն իսլահ

հը իսէ՝ էն էվլէլ վէ հէր շէյտէն զիյատէ հաղիգի վէ Խնճիլի թէհրիպէ ի շախսիյէ ի բուհանիյէ , վէ սանիյէն սաղլամ վէ ալի տէրէճէտէն թալիմ իլէ մէշուլթ վէ միւմքին տիր :

2. Փրօթէսթան մինպէրլէրինին վէ մաթպուլաթընըն իսլահաթը մէզքիւրէնին գուվլէտէն ֆիլիլէ իլսրաճը էմրինտէ զանն էտիլէնաէն զիյատէ էհէմիլիյէթի վէ պինաէն ալէյհ մէսուլիյէթի վար տըր , Պագաթ Փրօթէսթան քիլիսէլէր պու մուհիմմ վազիֆէյի վալիտէ քիլիսէնին շուհալտէ պուլունտուղու պիր զէմանտէ պէթէքրար անա ալաթէթ էթմէքլէ տէյիլ , անճագ քէնտի մէվճուաիյէթլէրինի շիմտի օլտուղու կիպի թէքիտ վէ իպգա էթմէքլէ էն էյի թարզտա իֆա էտէպիլիլլէր : Պու սըրատա պունտան պիր գաչ սէնէ մուգառտէմ էրմէնի վէ Փրօթէսթան պիր ճէմաթա հուզուրընտա միւհթէրէմ պիր խաթիպ թարաֆընտան պէյան էտիլմիշ օլան էֆքեար փէք միւնասէպէթլէ թէքրար էտիլէպիլիր : Խաթիպի միւմաիլէյհին էֆքեարընճա գամէրիմիզ քիւրէ ի արզըն քիւթլէսինտէն գօփուպ այրը պիր ճիսմի սէմալի հալընտա քէնտի մէվճուաիյէթինի հըֆզ էթմէքտէ օլմուշ , վէ պու եօլտա աիւնեամըզըն կիճէսինի թէնվիր էթմէքտէ օլտուղու միսիլլու Փրօթէսթան քիլիսէսի տալի էրմէնի քիլիսէսի պէտէնինտէն ինֆիրատ էթմիշ օլտուղու հալտէ , քէնտի մէվճուաիյէթինի հըֆզ վէ վալիտէ քիլիսէնին կիճէսինի թէնվիր էթմէլի տիր , օլա քի պիր կիւնտէ անըն կիւնտիւզիւնտէ միւշթէրիքէն նուր աքս էյլէյէ :

Հաչա քի պու պէնտի եազմագտա մագսէտիմիզ էրմէնի քիլիսէսի վէ բուհպանընը էն ճիւզի օլտուն ինճիթմէք օլա , պէրաքս սաիգամըզ , գատիմ , վէ շէհիտ պիր քիլիսէ հալընտա անը թագաթիր վէ պիլէ էճնէպի տէյիլ՝ անճագ վալիտէ հալընտա գապուլ էթմէքտէ իտիյիմիզ , վէ

էն հազիզի վէ ուզվի մանատա անըն է-
թինտէն էթ վէ քէմիինտէն քէմիք օլուպ,
պիզ անըն իզ, օ տա պիզիմ տիր աէյու
հիսա էտիպ անըն իսլահաթընա էզ տիլ ու
ճան մուսթազըր վէ հասրէթքէշ օլաըզը-
մըզ տըր:

Աւերիգա

3. Ս. ՆԱԼԱՃԵԱՆ

ՆԷ՞ ՏԻՐ „ՐԱՀՆԻՒՄԱ“

ՄՈՎԱԼԵՍ Ա. ԲԵՆՃԻԼԵԱՆ

Գարիպէն Ամէրիգաստան լավտէթ էթ-
միշ օլան պիր տօթումուզ կէշէն կիւն
փէք իսթիզահքեարի պիր շիյվէ իլէ «ՆԷ՞
տիր Բահնիւմա», տէյու սիւալ էտէրէք
«Օ հիշ տիր, օ պօշ շէյ տիր», տէյէ պա-
շընա թօփլամըշ օլտուզը պիր գաշ կէնճ-
լէրի իգնայա սայ էտիյօր իտի:

Մէրզում տահա իլէրի վարըպ Բահ-
նիւմանըն մէնտուպ պուլունտուզու թրփա-
խօս Բողդրականլարը տա լիւզիւմնիւզ պիր
մէվճուտիյէթ վէ զաիս պիր վարըզ տէ-
յու հիւքմ էտիյօր իտի:

Բահնիւմա՝ քէնտինին նէ օլտուզունը
քէնտիսի իսպաթ էտիպ պիթիւրմիշ տիր.
օ միւտտէթ ի մէվճուտիյէթի օլան ալթը
այ զարփընտա քէնտինի տօթլարընա ըէ-
վաիհ ի թայիպէսինի ինթիշար էտէն չի-
շէքլէր տէմէթի հալինտէ թագաիմ էտէրէք
հուվիյէթինի թային էյլէմիշ տիր: Արթըզ
Բահնիւմանըն նէ օլտուզունը էօթէտէն
պէրիտէն սիւալ էթմէք վէ հաթթա աարը
հազըրըն ըուհունա եագըշմայան պիր թարզ
ը իսթիհգտար իլէ սիւալ էթմէնին զէմանը
կէշիշ տիր: Պու ֆիքրիմիզի թաստըզ էթ-
մէք իչիւն անըն հէր սընֆ էհալիտէն սէ-
վիլմէսի, չօղլարըն փօթա կիւնլէրինի սա-
պըրսզըզ իլէ կէօղէթմէլէրի վէ իքի իւշ
նէվ զաղէթա ապօնէսի օլան պազը էֆէն-
տիլէրին քէնտի գըյմէթտար ինճուլէրի
միյանընտա իլավէթէն Բահնիւմա կիպի
պիր պէրկիւզարըն տա պուլունմասընա

արզու էյլէմէլէրի իսպաթը քեաֆի տիր:

Միւհթէրէմ Լուտաուրչական տօթլա-
րըմտան պիրիսինին «Ալտըղըմ զաղէթալար
իչինտէ ֆիքրիմի իշպա էտէն էֆքեարը
տաիմա Բահնիւմա ապուլոյօրըմ», տէյէ
շէհատէթի պիզճէ փէք միւթէպէր իտի:
Բահնիւմա սիյասի վէ միլլի մաւքէ իշէ-
րիսինտէ տուրուպ, սատէտիլանը՝ թարիզ ի
իթիտալ վէ իսթիգամէթտէն սափըտաճագ
պիր վասըթա ի նապէճա օլմատըզը կիպի
իթիթիֆագը մէզնէպ վէ իթիհատը
մէքթէպ կիպի չիրին սէրլէվհալարը ալթընտա
էհալիյի իզֆալ էտէճէք պիր աէվ տաիսի
տէյիլ տիր:

ՕՍՄԱՆ ՓԱՇԱՆԸՆ ՄԵՇՆՈՒՐ ՆՈՒԹԳՈՒ

ՎԵՐ. ԳԵՈՐԳ Դ. ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ

Էրմէնի ճէրիտէլէրի աիւրէն տէօր-
տիւնճիւ օրտու միւֆէթթիյի Օսման փա-
շանըն Մուշ թաշաֆլարընտա էնմէնիլէր վէ
Քիւրսուլէր միւվաճէհէսինտէ իրատ էթտիյի
վէ «Օսման փաշանըն մէշուր նութգը»,
թապիր օլունան նութգ հազ գընտա խայլի-
ճա շամաթա չըգարտըլար: Էրմէնի մաթ-
պուաթընըն՝ սաիգա վէ նէթիճէսի ճիհէ-
թիյլէ պու տէրէճէ մուխաթարալը օլան
պիր նութգ ալէյհինտէ իզհարը հիստտէթ
վէ փրօթէսթօ էթմէյէ հազգը վար իտի:
վէ անլէրին պու մուամէլէսի՝ միլլիյէթ
թէասսիւպիւնտէն նէշէթ էտէն պիր նիւ-
մաիշ տէյիլ, անճագ ճիւմլէնին արզու
էթտիյի իթիթիհատը անասըրը խալէլտար
էտէն պիր մուամէլէյէ գարչը հազգ իւզրէ
փուգու պուլան պիր ճէհտ, հազիզի վա-
թանփէրվէրիլէք, վէ ումում Օսմանլըզ վէ
Էրմէնիլէք նամընա իֆա էտիլէն պիր վաղիֆի
իտի: Պու նութգ՝ պիւլ Էրմէնիլէք իչիւն զա-
յէթ մուհիմմ օլան պազը սաիր խուսուպար
նօզթա ի նազարընտան տաիսի ճալիպի
տիգգաթ օլուպ, պիզի իհթիյաթլը վէ ա-
գիլանէ մուամէլէ էթմէյէ սէվգ էթմէլի

տիր: Պիլա չիւպհէ էֆըքարմըզտա եա-
նըմը իտիյիմիդի վէ կերէք հիւքիւմէթին
կերէք ճիհէթ ի ապէրիյէնին քէնտի մուա-
մէլէլէրի վաւըթասըյլա , պիզի քէնտի
պէտպինլիյիմիդտէն սուպը ութանսըր-
տըզարընը կէօրիւր իսէք չօգ սէվինիւրիզ
վէ օ զէման հիւքիւմէթ ի մէչրութէյէ
սօղրու քէնտիմիդտէ զիյասէ հիսս ի հիւ-
մէթ պէսլէրիզ :

Օսման փաշանըն մագսէտի վէ սիյրէթի
նէ օլուր իսէ օլտուն, վէ քէնտիսինին էսքի
րէթիմին պիր պագիյէսի եա սա եէնի
րէթիմին պիր չիչէյի օլմասը ֆարգ էթ-
մէզ , հագիգաթը հալ շու տըր քի միւ-
մաիլէյհ քէնտիսինին նէ օլտուզունու իզհար
ու պէյան էթմէք խուսուսունտա ճիտտի-
յէթ կէօսլէրիմիլ տիր: Ճիտտիյէթ իսէ
նէզաքէթ, վէ իհթիյաթքեարըզ հատտը-
նը թէճավուզ էթտիյինտէ պիլէ լիյասան
էֆղալ տրը: Պու ճիտտիյէթ պիզիմ իչին
փէք չօգ հիւքիւմէթ մէմուրլարընը պալ
ազըտան վէ սիյասի մէհարէթ ատա էթ-
տիլէրի լիսանլարը՝ վէ քէնտի տէրունի
թէսավվուր վէ հիսսիյաթլարընա ըաղմէն
տօսլթուզ կէօսլէրիպ փարլագ վատլար
վէ պօլ մէտհիյէլէր սարֆ էթմէլէրի գա-
տար մուխաթարալը օլան պիր չէյ տէյիլ
տիր: Սախթէ վէ նէզաքէթի օլմագտան
իսէ ճիտտի ամմա նէզաքէթսիզ օլմագ
էվա տըր: Օսման փաշա սօնրաքի գապիլ-
տէն օլմուշ տըր: Օ՝ պիզէ գըլըճ ուճու
կէօսլէրիյօր, պիզի տիւչիւնմէյէ սէվգ է-
տիյօր: Պիզիմ շախսի իթիգատըմը շու
տըր քի Օսման փաշա պու սաֆի վէ չօ-
ճուգճասընա ճիտտիյէթի իլէ , փէրաէնին
տիշարըսընտա զահիր օլան պիր թէաթրօ
օլունճուսու տըր: Պիզ՝ տահա զիյատէ փէր-
տէնին արգասընտա պուլունանլար հագ-
զընտա տիւչիւնմէյէ թէճրիպէ օլունույօ-
րըզ: Վէ հագիգաթը հալ պու իսէ ֆիլ
վագը կիւվէնտիյիմիզ տաղլարա գար եաղ-
մը տըր: Ֆագաթ պիզ պէտպին օլմագ-

տան իհթիւրազ էտիպ հիւքիւմէթիմիզէ
իթիմատ էթմէքլիյի թէրճիհ էտէրիզ :

Օսման փաշանըն նութգընտա ճալիպ ի
տիգգաթ օլուպ , թիւրք վաթանտաչլա-
րմըզ թարաֆընտան տախի արա սըրա
պիր եա տիկէր չէքլտէ զահիր օլան խու-
սուս , էրմէնի միլլէթինէ գարչը իպրազ
օլունան իթիմատսըզլըզ սըր : Կերէք տէվր
ի իսթիպատտա , կերէք տէվր ի մէչրու-
թիյէթտէ էրմէնիլէրէ գարչը , «պու սէօզ-
լէր մանթըգսըզ տըր ,» «Նագըչմազ»
«Քուհու աճը վէ թէհիլքէլի տիր» կիպի
իֆթիւրալար էտիլմէքտէ օլմուշ տըր : Պիզ
պիւթիւն մէվճուտիյէթ վէ մահիյէթիմիզ
իլէ պու ախլագի իֆթիւրա ալէհինտէ փրօ-
թէսթօ էտէրիզ : Պու ատէմ ի իթիմատը
սաիր ունսուրլարա աթֆ էթսինլէր : էր-
մէնի միլլէթինէ տէյիլ՝ Խալամ Արապա ,
Խալամ Աքնավուտա , Մալիսօրլարա վէ
հաթթա թիւրքլէրէ իթիմատսըզլըզ կէօս-
լէրսինլէր : Արապիմիզ զասպ օլունտու-
զունտա վէ գըզարըմըզ պըպ կէօթիւրէ-
րէրէք Խալամ էթտիլքէլինտէ վէ պիզի
գաթլ ու թալան էթտիլքէլինտէ սիւքիւթ
էթմէմիզի իսթէյօրլար իսէ սիւքիւթ էթ-
մէյէճէյիլ : Պիզգաթ Օսմանը հիւքիւ-
մէթինին խալըր նօգթա ի նազարընտան
սիւքիւթ էթմէյէճէյիլ : Իշթէ պու սէ-
պէպտէն պիզ շայանը իթիմատ վէ սա-
տըզ պիր ունսուրիզ :

Պէօյլէճէ Օսման փաշանըն նութգու
պիզի թէքրար շու սիւալլար հուզուրունտա
պուլունտուրույօր : «Նէճէտէ իզ ,» «Պու
մէմէքէթին հալը հագը՞րը նէ տիր :»

Էրմէնիլէր՝ ֆէվէրան էտէն պիր աթէշ
ֆիշանըն եանընտա պուլունտուզլարը սէ-
պէպտէն հաքիմանէ , պասիրանէ , վէ
միւտտէպիրանէ մուամէյէ էթմէք կերէք
տիրլէր : Հիւքիւմէթ ի մէչրութէյէ իթի-
մատ էթմէք , ճիւմլէ հուզուգուլունու
միւտաֆաա էթմէք , ախի վագթուտա հիւ-
քիւմէթին տէ պիր թագըմ միւշքիլաթը

պուլունտուղունու, վէ հալա ընտի ու-
մուրաա՝ էրմէնիլէրէ առաւել իլէ մուա-
մէլէ էթմէյի անլէրէ իսթիգլալ վէր-
մէք սայան քիմնէլէր պուլունտուղունու
ունութմամագ իգլիզա էտէր : Ա-
տաւելթ՝ թալան էթմէյէ ալըշմըշ օ-
լան քիմնէլէրի ատէթա թէճէննիւն էթ-
մէք տէրէճէսինէ կէթիրմէքատէ տիր : Շու
հալտէ պիզ անլէրի առաւելթ վէ մուա-
վաթ մէպտէսինէ ալըշարընճայատէք շա-
մաթասըզ պիր թարզտա վէ նապէճա լի-
սան գուլանմագսըզըն, վէ մէսուլիյէթի
տախիմա Փաթրիգլսանէ իւղէրինէ աթմա-
յըպ անճագ տողրուտան վէ թէքրար պէ-
թէքրար միւրաճաթ էտիպ, հիւքիւմէթի
իճրաի առաւելթ էթմէյէ սէվզ էտէնէ գա-
տար հուգուգուգուգու միւրաճաթ էթմէ-
լիյիլ : Փաթրիգլսանէյի օյունճագ էթմէյի
տէյիլիլ : Օ անճագ ումումի մէսէլէլէրէ
տաիր հիւքիւմէթէ միւրաճաթ էտիպ,
էրմէնի միլլէթինին հուգուգուգու միւրա-
ճաթ վէ հիւքիւմէթէ մուալէնէթ էյլէմէք
վազիֆէսիյլէ միւքէլլէֆ տիր : Փաթրիգ-
լսանէ հէր օլուր օլմալ շախսի մէսէլէլէր-
տէ հիւքիւմէթ նէզալինտէ պիր տալա վէ-
քիլի վազիֆէսինի տէրլւհտէ էթմիշ օլ-
մամալը տրր : Օ հալտէ Փաթրիգլսանէնին
թէէսիրի չօզ զիյատէ գուվլէթլի օլաճագ
տրր :

Քէզալիք ֆէրայէրին աղիլանէ վէ միւ-
տէպպիրանէ վաւթթալար իլէ շախսէն պէօ-
յիւք իշլէր կէօրէպիլէճէքլէրի էյամ հալա
խիթամա կէլմիշ տէյիլ տիր : Հաթթա միւ-
շէպպէք արաղի մէսէլէլէրի պիլէ ընսմի
պիր հէյէթ քէսպ էտիպ, չօզ տէֆա վու-
գու պուլտուղու իւզրէ հիւքիւմէթի վէ
թարաֆէյնի միւշքիլ պիր մէվգիյէ գօմագ-
սըզըն՝ շախսի տօսթլուգ, թէվլասիւթ վէ
ֆէտաքեարըզլար իլէ հալ ու թէվիլիյէ
էտիլէպիլիլ : Քեաշքի առաջնորդլարըմըզ
մէճէլլէ ահքեամընա սարըլաճագ էէրտէ
քէնտի մէմուրիլէթլէրինին ուլվիլէթլինի

իպգա էտէրէք պաղը մէսէլէլէրի տօսթա-
նէ վաւթթալարա թէվլասիւթ էթմէք իլէ
հալլ էթմէլէր : Ֆիլվաղը պու՝ հէր էէր-
տէ հէր առէմ վէ հէր մէսէլէլէր իշլէն միւմ-
քին տէյիլ տիր, լաքին պունըն սընամայը
տէյէր օլան վէ տահա գօլայ պիր թարիգ-
օլտուղունտա շիւպհէ Եօզ տրր :

Տահաւը վար տրր : Ղազէթալարըն հազգ-
սըզլըզը վէ հազգսըզը էն աճը վէ թահգիրա-
միլ քէլիմէլէր իլէ հիւքմ վէ թայիպ էթմէյէ
սէլահիլէթլէրի վար տրր : Ֆազաթ իշլէրի
սէմթլէրին էհալիսի իսթանպօլ լիսանընը
էյիճէ անլայամալ : իսթանպօլ նասիհաթ-
լարը վէ թազիրլէրի իշլէրի սէմթլէրին
էշրաֆընը զապթ ու խաւրէ էտէմէզ, վէ
զիյանը օրասաքի սէֆիլ էրմէնիլէր չէքէր-
լէր : Իմաի քիւսթախ պիր թարզտա ի-
տարէի լիսան էտէր իքէն՝ մէմէքէթտէ
զայրի մէսուլ էֆրաա եա հէյէթլէրին ի-
տարէսի ալթընտա պուլունտան սէմթլէր-գա-
ւաւըլար-մէվճուտ խալիյնի տէ ունութմա-
յալլմ : Թէշէքքիւր էտէրիզ, էյ Օսման
փաշա, պիզի պիր տահա իգալ էյլէտին :
Պիլախըրէ զիյատէ ազիլանէ մուամէլէ վէ
հուգուգուգուգու միւրաճաթ էտէճէլիլ :

ՀԱՄԱՏԱՆ ՇԷՂԻԻ

ՄԻՂՐԱՆ ԷՖ. ԹԱՊԻՊԵԱՆ, ԻՐԱՆ

Համատան (Էրմ. Եէկրատանա) չէհրի
զանն օլունտուղունա կէօրէ՝ հազրէթի
նուհըն օլունտուղունա «Համ»ըն պինա
էթմիշ օլտուղու վէ գաղըլ էլվանգ տաղը
էթէյինտէ թազրիպէն 4000 սէնէյիք գա-
տիմ վէ մարուֆ պիր չէհր տիր : Ահա
աթիլտէ (էզրա 6 պապտա) զիքը օլունան
պէօյիւք Դարեն փատիշահըն վազթընտա վէ
սօնրա Ահաշվէրօշ փատիշահըն կիւնլէրինտէ
պուրատա զայէթ միւղէյիյէն սէրայլար
վար իմիշ քի էլան չէհրին քէնարընտա
պուլունտան պիր թէվիլ իւղէրինտէքի գա-
տիմ գալէ վէ հիսարլար վէ երզընթըլար

օլ սերայլարըն խարապէլերի օլտուղը սէօյ-
լէնիօր: Պու շէհր կէրէի գաշարճա տէֆա
խարապ օլուպ թէպտիլաթրար արւը իսէ
տէ, եինէ տէ այնի մահալտէ այնի շէհր
տիր: Գատիմ վազթտա պուրասը տահա
պէօյիւք պիր շէհր իմիշ վէ Թիւրսէրտէն
մատա 80 պին նուֆուս Եէհուտի սէքէնէ-
սի վար իմիշ:

Համատան՝ Աճէմիթանըն իշէրիէրինէ
տօղրու թիճարէթ մէրքէղի սայըլապիլէն
պէլլի պիր շէհր օլուպ, իքի իսքէլէսի վար
տըր: պիրիսի Բուսիա իշիւն շիմալ թա-
րաֆտա Գաղագ տէնիղի սահիլինտէ «Բէշդ
Էնգէլլի» տիր, տիկերի իսէ Թիւրքիա հու-
տուտունա եազըն օլմագ իւզրէ ճէնուպը
Շարգտա «Հանագը» տըր քի, պուրասը
Պաղտատա եազըն պուլունաուղունտան
Էվրօփա իշիւն ապ իսքէլէ Պաղտատ սա-
յըլապիլիր:

Չիքր էթտիլիմ կիպի պուրասը պէլլի
պիր թիճարէթ մէրքէղի օլուպ, խայլի իս-
րաճաթ վէ իսխալաթը վար տըր: Պախուսուս
400 գատար նամտար տապպաղխանէլէ-
րի վար տըր քի խայլը միգտար իշլէնմիշ
տէրիլէր հազըրլայըպ կէրէք տախիլի ի-
րանտա ոարֆ օլունույօր, կէրէք Բու-
սիայա կէօնտէրիլիօր: Խալըճըրը սէնաա-
թը տախի պիւթիւն Իրանտա օլտուղը
կիպի, պուրատա վէ էթրաֆ գարիյէլէ-
րինտէ Էհէմմիլէթի պիր իշ օլմուշ տըր,
վէ պու սայէտէ կէրէք շէհրէ վէ կէրէք
էթրաֆ գարիյէլէրէ Էվրօփատան խայլիճա
փարա կէլմէքտէ տիր:

Պուրատա հէր նէ գատար հիւքիւմէթ
տէֆիթէրի իլէ սայըլըն պէլլի պիր հիսապ
Եօգ իսէ տէ, եազընէն 100,000 գատար
էհալի վար տըր տէնիլիօր: Պունլար-
տան 5000 գատարը Եէհուտի վէ 200—
250 գատարը Էրմէնի օլուպ, միւթէպա-
զըսը Թիւրս եանի Միւսլիման Աճէմ տիր-
լէր քի պունլարըն իշինտէ աղ պիր մըգ-
տարտա Կէպըլէր եանի աթէշփէրէսթլէր
վար տըր:

Շէհր՝ գատիմիլի նիսպէթինտէ փիս
վէ քիլիլ տիր: Չանն Էտէրսին փաբըրգ վէ
թէմիլլիք տէնիլէն միւպարէք լուղէթլէր
պուրայը հիշ զիյարէթ էթմէմիլլէր քի,
զէվալը Էհալի տէ Օնլարը Էյրէնսին վէ
Օնա կէօրէ հարաքէթ էթսինլէր: Հիշ պիր
սօգագ արապա կէշէպիլիր հալտէ տէլիլ
տիր: Թաշ վէ քէրէսթէ աղ պուլունտու-
ղունտան Էվլէր ումումէն Թօփրաղտան
Էափըլըն օլուպ իքի գաթըլը պինալար աղ
պուլունտուր: Գըշը չօգ սօղուգ օլուպ Էազը
տախի սըճագճա օլույօրտատա էթրաֆըն-
տա պաղը պաղշէլի Էէլլէրի չօգ տըր:
Ահտը աթիգտէ զիքր օլունան Ահաշլէրօշ
փատիշահ վէ Եաթէր՝ պուրայա 20—25
սաաթ ուղաղըրգտա պուլունան փաթիթաթ
Շուշանտա օթուրուրլար վէ Էազ մէվ-
սիմինտէ թէպտիլի հափա իշիւն պու-
րայա կէլիլլէր իմիշ: Մէլիքէ Եաթէրին վէ
ամուճատը Մօրտէխայըն մէպուրլարը տա
պուրատա շէհր տախիլինտէ պիր թիւրպէ
իշինտէ Էլան մէվճուտ տըր, վէ թիւրպէ՝
Եէհուտիլէրին նէզարէթի ալթընտու օլուպ
անլէր իշիւն պիր զիյարէթ մահալի տիր:

Հէր քէսին տէտիլինտէ կէօրէ՝ պու
թիւրպէնին 15 մէթրօ գատար Եիւքսէք
օլան գուպպէսինտէն զինճիլ իլէ աարըլը
էօրթիւ իշինտէ մուհափաղալը գանտիլ
կիպի պիր շէյ վար իմիշ քի, լիվայէթէ
կէօրէ Եաթէր մէլիքինին թաճը Օնըն ի-
շինտէ իմիշ: Պունտան 7—8 տէնէ Էվվէլ
պիր Էվրօփալը անթիգաճը կէլիպ թիւր-
պէնին պէքճիսինէ ճէսիմ մէպլալ վէրէրէք
օլ գանտիլի օրատան աշըրը վէրմիշ: (տօղ-
ըսը Էյի քէլէփիր Էյէր աղը վար իսէ,) սօնրա
Էհալի վէ հիւքիւմէթ իշիթմիշ իսէ
տէ, արթըգ Էլէ կէշմէմիշ:

Էհալինին անվալինէ կէլինտիքտէ միւս-
լիման Աճէմլէրտէ սայքի մէքթէպ տէնի-
լէն շէյ Եօգ տըր: Իրանըն միւսթագպէ-
լինի թէշքիլ Էաէճէք օլան օլ կէնճլէրին
վէ սօգագլարտա սէր սէֆիլ տօլաշան չօ-

ճուգլարըն հալլերինէ հաշարըլարընա պա-
գըպ տա ինսան աճըմամագ էտէմէզ : Պու-
հալտէ պիր տէ էքսէրիյէթին ափիյօն իս-
թիմալ էթմէք առէթլերի վար քի՝ պու-
տա պիւսպիւթին խարապիյէթլերինի մու-
ճիպ օլմագ տա տըր , եէվմիյէ 10—12
տիրհէմ ափիօն իսթիմալ էտէն առէմէք
վար տըր :

Մէզքիւր 40—50 խանէ Հալլարտան
սալքի նըսֆը փրօթէսթան տըրլար :
Պունլարըն պիր էյի քիլիսալարը վէ պիր
տէ եէրլի չօպանլարը վար տըր . Կիրակի
կիւնլերի սապահլարըն Փարսի լիսանտա ,
ազչամլարը տա էրմէնիճէ լիսանտա վազ
վէրիլի : Վէ տաիմա 60—80 ճէմաթ-
լարը պուլունույօր : Քէզա Պօրա Շիրքէթի
թարաֆընտան կէլմիշ պիրի տօգթօր օլ-
մագ իւզրէ 3 միսիօնէր վէ 3 տէ հանըմ
միսիօնէրլէր վար տըր քի՝ պունլարըն ի-
տարէսի ալթընտա լէյի պիր դըզ մէք-
թէպի պուլունույ , 20 դատարը Միւսլիման
օլմագ իւզրէ 40—50 գըզ շակիրտլերի
վար տըր : Տօլրուսու եօրուլմագ պիր
ղայրէթլէ անլերի թալիմ էյլէմէլերի մէտ-
հէ շայան վէ էհալի իչիւն տէ միւճիպի
պէրէքէթ տիր : Քէզա էրքէք չօճուգլար
իչիւն տէ պիր մէքթէպլերի , վէ խուսուսի
օլարագ պիր տէ հէքիմլիք մէքթէպլերի
պուլունույ օնտա Տօգթ . Փօնկ նամ
մուալլիմ Եհհուտի վէ Հայ կէնճլերէ տօգ-
թօրուգ էօյրէտիյօր , վէ պունլարտան
չիմտիյէտէք 20—25 գատար հէքիմ չըզ-
մըշ օլուպ՝ իճրա ի սէնաաթ էտէնլերի վար
տըր : Պունտան մատա մումաիլէյհ տօգթօ-
րուն պիր տէ խուսուսի խասթախանէսի
օլուպ , մէճճանէն խասթալարը թէտալի
էտէրէք էհալիյէ խըզմէթ էթմէքտէ տիր :

Միւթէպագը 20—30 խանէ Լուսաւ-
որյակաւլարըն տալի պիր ֆանաւալ վա-
սըթասը իլէ իտարէ օլունան պիր քիլիսէ-
լերի վէ պիր տէ մէքթէպլերի վար տըր :
Օղլան վէ գըզ գարըլըզ 20—30 շա-

կիրտլերի պուլունույ իպթիտաի պիր թա-
լիմ վէրմէքտէ տիր : Եինէ տէ աճընաճագ
հալ շու տըր քի՝ կէրէք պիւթիւն Հայ-
լարըն , վէ կէրէք Եհհուտիլերին հալլերի
վէ թարզը մաիշէթլերի իրանըն պաշգա
չէհլերինտէ օլտուղու կիպի պուրատա
տալի Միւսլիման աճէմէլերտէն չօգ ֆարգ-
ը տէյիլ տիր : Իւմիտ էտէրիմ քի ի-
լէրիտէ վագթ ու հալլար պու տիյարլարը
տալի թէրագ գըզ վէ մէտէնիյէթէ տօղրու
տալմլար ալմաղա մէճպուր գըլաճագ տըր :

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

Էն էՅԻ ՀԻՍՍԻՆԷ ԻԹԻՄԱՏ ԷՅԼԷ

Էյ Խրիսթիյան , տէրունի հայաթընը
իհաթա էտէն տիքէն վէ խաշագլար ա-
րաւընտա կէօրիւլէն շօլ իւզիւմ տանէլէ-
րինէ տիգգաթ էթ , անլէր տիքէնլէր ա-
րաւընտա պիթմիլլէր իտէ տէ , տիքէնլէ-
րին մէյիլէսի օլամաղլար : Էօյլէ իտէ սէնին
հայաթընը իսթիլա էտէն խաշագլար ա-
րաւընտա պիր ասմա չըպուղունուն պու-
լունտուղունա չիւպհէ էթմէ : Հայաթընըն
ուփուգլարընը սէթր էտէն սիյահ պու-
լութլար իւմիա շէմիսին փէրթէվլէրիլլէ
փարէլէնիպ , սէմա քէնտինին հիւսն ու
ճէլալիլլէ հուզուրունա թէրսիմ օլունտու-
ղունտա , պունը գէմինի մուհիթին հասըլ
էթտիլի գէմանի հիսսիյաթ տալլասը վէ
կէօրտիլիւն սէմալի նուրլարը՝ շէյթանըն
մէշալլէլերի տիր զանն էթմէ : Հիսսինէ ի-
թիմատ էյլէ : Օլ աճիպ նուրլարըն վէ ճա-
լիպ մէնզարէլերին արգապընտան սանա
պագըպ տա թէպէսիւմ էտէն սիմանըն
սէնին ճէլիլ Փէտէրինին գուտուուս սիմասը
օլտուղունը գապուլ էթ : Մանէվի ալէմին
էգէլի տէրինլիքլերինտէն Էանգօ վէրէրէք
լուհունըն սէմինէ վասըլ օլմուշ օլան շօլ
լաթիֆ սէտալարըն գալպինտէ հասըլ էթ-
տիլի նագիք հարաքէթլերէ էհէմմիլլէթսիլ

պիր նազար իլէ պագմա : Անլէր վասթա-
սըլլա սանա սէօյլէյէն սէնին Ալլահն տըր :
Օ լաթիֆ հարաքէթլէր սէնին քիւչիւք
գալպինտէ շօլ պէօյիւք գալպին իշլէմէսի
տիր : Բուհունը թահրիք էտէն օլ նազիք
թէէսիրլէրին արգասընտա մուհապէթին
միւպարէք գանատարը ինթիզալ էթմէք-
տէ տիր : Էօյլէ իսէ սէն սէնի էպէտի մէ-
զարա հիւքմ օլունմըլ էօյիւ պիր ճէսէտ
զանն էտէրէք նի՛շիւն մէյուս օլուրսըն : Էն
էյի հիսսինէ իթիմատ էթ , Ալլահ սէնին
տօսթուն տըր : Բուհունտա կէօրտիւյիւն
պու էյի մէյվէլէրի հասըլ էտէն Բուհիւ
գուտս խտիյինէ իման էթ : Զիրա էյի մէյ-
վէ անճագ էյի պիր աղաճտան մէյտանա
կէլէպիրի :

Պաշգա Խրիսթիյանլարըն , ճէմաթլա-
րըն , հաթթա ախէր տինլէրէ թապի օլան
միլէլ ու ագվամըն հայաթընտա տախի
էյի պիր մէյվէ կէօրիւր իսէն , անըն էյի
պիր աղաճտան հասըլ օլտուղունը գապուլ
էթ : Հագիգաթլարա թամմ սէնին կէօ-
ղիւն վէ սէնին նօթթա ի նազարընլէ պագ-
մայան , վէ պէլքի տէ պագամայան քիմ-
սէլէրին հայաթլարը էյի պիր մէյվէ հա-
սըլ էտէմէյէճէք տէրէճէտէ իլահի հու-
զուր վէ ինայէթտէն մահրում սըր զանն
էթմէ : Տիքէնլէրտէն իւզիւմ տէվլիրիմէղ
խտիյինի պիրիսին . էօյլէ իսէ Ալլահն ա-
տէմլէրտէ հասըլ էթտիյի էյի շէյլէրի նի-
շիւն շէյթանըն էսէրի տիր տէյու թահ-
գիր էտէրսին , վէ պու եօլտա Ալլահա
լայըզ օլան իզգէթի շէյթանա վէրիւսին :
« Հէր էյի աթիյէ վէ հէր քեամիլ մէվ-
հիպէ եօգարըտան օլուպ՝ նուրլար փէտէ-
րինտէն նիւզուլ էտէր : » Կէրէք սէն վէ
կէրէք պիւթիւն տիւնեա Ալլահն իշ մէյ-
տանընըզ , իմաի պու վասի իշ մէյտա-
նընա պագըպ անտէ էյի մէյվէլէր հասըլ
օլմագտա խտիյինէ իթիմատ էտիյօր իսէն ,
տուրմա , չալըլ : Ալլահ պօշունա եօրու-
մայօր : Օ իշինտէ մուվաֆֆագ տըր : Պու

տիւնեա շէյթանըն պագչէսի տէ, իլ տիր :
Պաղպանըմըզ Ալլահ սըր . վէ ալէմ ու
ճիհան Անըն հիքմէթ վէ մուհապէթիլլէ
գաիմ տիր : Իմաի օրասա կէօրտիւյիւն
էյի մէյվէլէր Անըն մէյվէլէրի տիր : Զա-
լըլ . սէնին ճէհա ու զայրէթ վէ սարֆի-
յաթըն տախի նաֆիլէյէ կիթմէյէճէք տիր :

ՄԷՎԱՃՈՒՑԻՑԵԹԻՄԻՁ ՎԷ ՄԷՍԵՐԻԷԻՔ

Պրաֆինկ տէյօր , « Ինտանըն հայաթը
նէ՛ գատար էյի տիր . սըրֆ՝ եաշամագլըզ
քէնտիլիյինտէ պիւթիւն գալպի , ճանը
վէ հաստէլէրի էպէտի մէսէրէթէ զարգ
էյլէսէ սէզա տըր : » Մէզքիւր շաիրին թէ-
սավլուրընճա ինտանըն մէվճուտիյէթի անը
մէպուր գըլան էն պէլլի պիր սէպէպ տիր :
Մէվճուտիյէթիմիզին պաիսի մէսէրէթ
օլմասընըն սէպէպլէրի նէլէր տիր :

Էվլէլա հայաթըմըզըն մէնպաընըն Ալ-
լահ օլմասը : Պիլ թօզ վէ թօփրագտան
հասըլ օլմայօրըզ : Պիլ ճիւզլէրին թէրքի-
պինտէն թէշէքքիւլ էթմիշ տէյիլիլ :
Մաքտի մէվճուտիյէթին իշինի մատտէտէ
պուլապիլիսին . լաքին ատէմ րուհանի
տիր : Ալլահն էսէրի տիր : Պիլ անըն իլէ
եաշար , հարաքէթ էտէր վէ մէվ-
ճուտ իլ : Պիլիմ մէսէրէթլէրիմիզտէ
էն էստաի խուսուս պիզիմ՝ Ալլահա մէն-
սուպ պուլունմագլըզըմըզ տըր :

Մանիյէն հայաթըմըզըն գըյմէթի :
Ատէմին Ալլահը սուրէթինտէ խալզ օլուն-
մասը անա եիւքէք պիր գըյմէթ վէրմիշ
տիր : Քրիստոս պիր թէք հայաթա նիս-
պէթին պիւթիւն տիւնեայը սէրվէթ ու
ղանիմէթիլլէ փէք հագիր կէօրտիւ : Անըն
իլահի գապիլիյէթ վէ գուվլէթլէրի անը
Ալլահն էֆքեուր , հիսսիյաթ վէ մագսէտ-
լէրինէ ալեհա օլմագլըզա միւգթէտիր
գըլար : Շու զէվալփէզիր տիւնեանըն զէ-
մանի շէյլէրի արասընտա պագի օլան հու-
զուրա , անըն աշինա վէ մէրպութ պու-

լունմասը անըն գըյմէթի հագգընտա նէ կիւզէլ պիր թէսավիւր վերիր :

Սալիսէն պիզէ իհալէ օլունան իշ : Գըյմէթի պիր հայաթըն իշի տախի Գըյմէթի տիր : Ատէմ իլահի մուհիպ վէ գուվէթ իլէ հալաթըն էն ատի իշէրինէ նազար էտիպ օրատա իլահի պիր Գըյմէթ կէօրիւր , վէ անլէրին իճրասընտա սէմավի պիր մէսէրէթ հիսա էսէր : Անըն իշին ալէմտէ էհէմմիյէթսիզ պիր իշ եօգ սըր : Անըն գանաւթը քէնտինին մուլաֆֆազի-յէթինէ տէյիլ , անճագ իճրա էթտիյի իշին ըուհանիլիյինէ մէրպուլ սըր : Անըն իշին մագսէտտէ թէմիզ , ճիհատտա ճէ-սուր օլմագլըզ հայաթըն հագիպի պիր հայաթ իտիյինի իսպաթ էթմէք իշին քեաֆի աէլիլէր տիրէր : Իշ իշին կէօրաիլիւմիւզ իհլթիյաճ , վէ իշ ֆուր-սաթլարը՝ տէրունիմիզտէ էօյլէ պիր հալ մէյտանա կէթիրիր քի , անըն վասըթա-սըյլէ էն նազիք ճէհա վէ էն գուտաուս ճիտաիյէթիմիզ իլէ իշէ պաշարըզ :

Հայաթըմըզ մէսէրէթլէ մէմու էտէն պիր տիկէր իսուսուս տա իւմիս տիր : « Էն էյի շէյ իսթիգալաւա տըր : » Պիզ հայաթա սատէճէ պիր ույգուտան իպարէթ օլուպ , նիհայէթ քիմեալի թէրքիպինէ այրըլաճագ պիր շէյ տիր , նազարըլա պագմայըզ : Պիզ հայաթը տախմա նէմա պուլմագտա տըր տէյու գապուլ էտէրիզ : Անըն պիզէ պախշ էթտիյի պու կիւնքի էյի պէրէքէթլէր գալպիմիզտէ եարընըն տահա էյի պէրէքէթլէրի իշին պիր իւմիտ մէյտանա կէթիրիր : Վէ անըն եարընքի պէրէքէթլէրի արգասընտա ղէմինի ուֆուգ-լարըն իսթիպա վէ իհաթա էտէմէյէճէյի գատար կէնիշ վէ միւճէլլա պիր ալէմ կէօրիւրիւզ : Օ ալէմ Ալլահըմըզ տըր . վէ անըն նուրը հայաթըմըզ մէսէրէթլէ մէմու էտէր :

ԳՍՀՐԷՄԱՆԼԵԳՎԱԷ ԻԳՏԱՄ

Գահրէմանըզըն սըֆէթ ի մախսուսէսի իգտամ տըր : Գահրէման օլան , ինթի-խապ էթտիյի շէյտէ գախմ տուրուր . զաիֆ պիր իրատէթ իլէ քէնտի քէնտինի տիւնեա իլէ պարըշորմազա չալըշմազ : Հէր քէն թարաֆընտան թագաիր վէ թահսին օլունան հիշ պիր ֆիլիլ գահրէ-մանըզ ատա օլունամազ : Վէ հիշ պիր գահրէման էֆքեարը ամմէնին տօսթու օլմամը տըր : Սէն պիրատէրինէ խըտմէթ էթմէյի սօղրու կէօրիւյօր իսէն , պաշգա-լար սէնին պու ֆիլիլինի սէնա էթմէյօրլար տէյու օ նիյէթինաէն վազ կէշմէ : Վէ է-յէր սէն պիր ամմէլին իլէ տարըն եէքթարզ հայաթընտա ճիւզի պիր թէպտիլաթ հա-սըլ էթմիշ իսէն , սէն սանա սատըզ գալ , վէ պուըն իշին սէն սէնի թէպրիք էյլէ :

Չինտէ 90 շիրքէթլէր մէվճուտ օլուպ անլէրտէ 4,299 էճնէպի միսիօնէրլէր վէ 11,661 եէրլի իշիլէր չալըշմագտա տըր-լար : Քիլիսա ազալարընըն ատէտի 195,905 վէ ումում ճէմիյէթին ատէտի 298,628 նուֆուստան իպարէթ տիր : Չինտէ պու-լունան իպամլարըն ատէտի 10,000,000 հիտապ օլունմագտա տըր :

Աֆրիգատա պուլունան էհալինին ատէ-տի 175,000,000 հիտապ օլունուպ անլէր արասընտա 2,470 ֆրթէսթան էճնէպի միսիօնէրլէր վէ 13,089 եէրլի մուալլինլէր չալըշմագտա տըրլար : Եէրլի իրիսթիյան-լարըն ատէտի 527,000 վէ ազալարընքի 221,156 տըր : 4000 մէրթէպլէրտէ 203 պին 400 թալէպէ պուլունմագտա տըր :

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՓԱՐՄԱԳ ԻՇԱՐԵԹԻ ԻԼԷ ԹԵՇԽԻՍ ՈՒՍՈՒԼՈՒ

3.

Իշմեֆ Թապիր օլունան խաթթլարուան պաղըլարը կերիյէ տօղրու տէօնմիւշ օլուրլար խտ տէ, անլէրտէ տէ էյիւիպ պիւլքիւմէք հիշ եօգ ալըր: Տախրէլէրտէ խութութ Ը մէգքիւրէտէն պաղըլար կէրի տէօնմիւշ օլուր, լաքին պու տա պիր տէվրանտա անճագ պիր տէֆա վուգու պուլուր: Միւրեֆֆիպ Թէսմիյէ էտիլէն նէվտէ խտ սալիֆիւզ զիքը էշքեալըն իքի եա զիյա տէսի պիրիքտէ պուլունուր: Վագսա պաղէն աաէմլէրտէ քիւի աշի օլույօր խտ տէ, խաթթլարըն եէքաիկէրինէ հէր ճիհէթլէ քեամիլէն միւթապըզ օլմասը կէօրիւմէմիշ տիր: Ինսանըն էլինտէ պուլունան մէգքիւր խաթթլարըն սուրէթ ի Թաա նիֆինէ տաիր իզահաթա կիրիշմէքիյէ լիւզում եօգ ալըր: Պէս չու գասարընը զիքը էթմէք քեաֆի օլուր քի, պու քիւիլէրտէ կէօրիւնէն տաիրէ մէրքէզլէրի վէ Տէլքու Թապիր օլունան նօթթալար փէրթէվուզ իլէ մուայէնէ էտիլաիքտէ 1024 նէվ ֆարգըլ Թէրթիպլէր Թէֆրիզ էտիլմիշ տիր: Շիմտի պիր Խնկիլիզ փօլիս՝ ճիւնայէթին վուգու պուլաուզու մահալտա փարմագ իշարէթլէրի կէօրտիլիւ կիպի անլէրի Լօնտրանըն մէրքէզի փօլիս խաթթլանէսինէ կէօթիւրիւր: Իշարէթ փէք զաիֆ խտ՝ օրատա իւզէրինէ քիւսնավի պիր Թօզ սէրփիլիպ ֆուրչա իլէ եավաշճա սիլինմէքլէ մէգքիւր իշարէթ չօգ զիյատէ պէրրագ վէ ալըզ պիր հալ քէսպ էտէր: Փարմաղըմըզ պիր փարչա պէյազ քեաղըտ իւզէրինէ գօտուղումուղտա, օրատա զահիրի պիր իշարէթ պրագմազ, ֆագաթ իւզէրինէ մէգքիւր Թօզտան պիր ազ գօնուլուպ ֆուրչալանտըզտա պէրրագ պիր իշարէթ կէօրիւնիւր: Գանտիլ վէ էմսալի

էտէվաթ իւզէրինտէքի էվէք վէ խաթթլարը սուրէթ ի մուայէնէտէ Թէֆրիզ ու Թահիլ էթմէք իշիւն իւզէրինէ պիր տամլա մաթպաա միւրէքքէպի գօրլար: Լօնտրանըն մէրքէզի փօլիս խաթթլանէսինտէ պու փարմագ իշարէթլէրինին ֆօթօղրաֆընը ալմագ իշիւն խաթթաի գամարալար վար սըր:

Պիթթապի միւճրիմլէր՝ քէնտիլէրինին Թէշիսի օլունմասընա սէպէպ օլան վէ քէնտիլէրինի էլէ վէրէն չու փարմագ իշարէթլէրինտէն չօգ գօրգմաղա պաշլամըչար սըր: Պու սէպէպտէն պաղըլար քէնտի փարմագլարընը գաղըյարագ պու իշարէթլէրի զաիլ էթմէյէ չալըմըչար խտ տէ, պունտա մուվաֆֆագ օլամամըչար, զիրա հէր էլին հէր պիր փարմաղը իւզէրինտէ պուլունան հէփ իշարէթլէրի քիւլիյէն մահվ էթմէք լաղըմ կէլիյօր:

Պու ուսուլ սաֆի վէ չաշմաղ օլմասը ճիհէթիլէ տաիր ճիւմլէ Թէշիսի ուսուլլարընա միւրէճճահ սըր: Մ. Պէրթիյօնուն իճասքէրտէսի օլան վիւճուտին ազսամը միւլաթէլիֆէսինի էօլէրէք էֆրատըր Թէշիսի էթմէք ուսուլունա չօգ ճիհէթլէրճէ ֆաիզ տիր: չիւնքի օլ ուսուլուն Թաթպիգի իշիւն խաթթիմայ օլունան ալէթլէր չօգ պահալը վէ Թէզ պօլուլան նէվտէն օլտուգտան մատա էօլմէք ամէլինի անճագ քեաֆի միգտար Թալիմ ալմըշ վէ չօգ վագթ սարֆ էտէրէք քէսպ ի մէլէքէ էթմիշ օլան քիւմէլէր եավապիլիլլէր: Փարմագ իշարէթի ուսուլունտա խտ լաղըմ օլան սալթ պիր փարչա քեաղըտ իլէ միւրէքքէպ օլուպ, հէր հանկը պիր քիւմէթալիմիլ օլուն օլմասըն, եարըմ սաաթ չալըչարգտան սօնրա գօլայճա փարմագ իշարէթլէրինի ալապիլիր: Պու սօնրաքինին Թաանիֆաթը տալիս օլ պիրինէ նազարէն չօգ սատէ վէ գապիլի Թաթպիգ տիր: Պու պէնա գալէմէ ալընտըզը զէմանտա Լօնտրանըն մէրքէզի փօլիս խաթթլանէսին

չէքմէճէրինտէ ճէման 164,009 փարմագ իշարէթէրինին գայտը մէվնուտ իտի վէ հէր հաֆթա մէզքիւր սայըյա 250 ատէտ իլավէ օլունմագտա տըր :

Ուսուլը մէզքիւր էլեէվմ եալընըլ ին- կիլթէրրատա տէյիլ, անճագ պիւթիւն Հինտիթանտա, Պիրմա վէ սաիր ինկիլիզ միւսթէմէքեաթընտա մէվգի ի թաթպիգէ վազ օլունմուշ տըր, վէ պունըն թաթպը- գը եալընըլ պիւթիւն էվրօփատա տէյիլ, անճագ Շիմալի վէ ճէնուպի Ամէրիգատա տախի քէսպի թէվէսսիւ էթմէքտէ աիր : Հաթթա թիւրքիանըն փօլիս տաիրէսինտէ տախի պու ուսուլուն թէթէպպիւ վէ թաթ- պըգը թաամիմ էալմէքտէ տիր :

ՄԱԼԻԻՄԱԹ ՓԱՐՉԱԼԱՐԸ

ՏՕԳ. Ա Ս. ՆԱԳԱՇԵԱՆ

Իտիանիա գրալընըն թէմամ իսմի Ալ- ֆօնսօ Լէօն Թէրնանտօ Մարիա Սան- թիակօ Իգօտօր Փասպալ Մարսիան ի- միշ : (մապատը վար :

—Ինկիլթէրրատա 10,500 ատէմ վար քի սէնէվի իրատըրը 5,000 լիրատան զի- յատէ տիր : վասաթ հիսապ իւզրէ, ա- տէմ պաշընա 12,600 լիրա իրատ տիւ- շիւյօր :

—Ուայթ ատաաընտա Չարլզ Փրաթ իսմինտէ պիր ատէմ վար քի 102 հո- շընտա տըր, վէ բահաթ կէզիյօր : Նա- փօլիօնըն Ուաթէրլօ մաղլուպիյէթի շէն- լիքէրի խաթըրնա կէլիր իմիշ : Էօմրիւնտէ նէ թիւթիւն նէ իչկի թաթմիշ :

—Չօգ ճինս պալըգլար վար իմիշ քի՝ պիւթիւն էօմրէրինտէ ույումայօրլար :

—Ջուիչէրանըն պաշընա գաղանճը եօճուլարտան տըր : Պու եօլտա մէմէ- քէթէ սէնէվի 5 միլիօն լիրա կիրիյիլ :

—Վօլթէր, Վիգթօր Հիւկօ չօգ շիշպօղաղ իմիշէր, Վօլթէր պիր տէֆա 100 տանէ միտեա, պիր էօրտէք, իքի

թուրաճ վէ խայլը մէյվէ եէմիշ : Վիգ- թօր Հիւկօ եէմէքալէն սօնրա թօրունլարընը էլլէնտիրմէք իչիւն արթան չօրպայը, էթի, սէպէյի, թաթլըլը, պալըղը, գահվէյի պիրպիրինէ գարըշտըրը եէր իմիշ : Ճրան- սա գրալը 14իւնճիւ Լուինին 1,500 աշ- ճըսը վար իմիշ, վէ հէր սօֆրատա 15 տիւրլիւ եէմէք եէր իմիշ : Պէօլիւք Իսքէն- տէր վէ Սէփթիմըս Սէվէրըս շիշ պօ- ղաղըրգտան էօլտիւլէր : Սէփթիմըս հէր սապահ 400 սթրիտիա, 50 շէֆթալի, 10 գալուն, 5 օգգա իւզիւմ եէր իմիշ :

—Հէր ատէմ իւզէրինտէ 20 աիրհէժ աղըրըղընտա անախթար թաշըյօր իսէ, Ալամանիատա էհալինին ճէպինտէ 3 մի- լիօն օգգա տէմիր վար : Անատօլու ա- նախթարլարը կիպի ագալլի 100էր տիր- հէմիք օլա 15 միլիօն օգգա օլուր :

—Այի տաղլարընտա էն թէհլիքէլի եէրլէրտէ թէլէֆօն գօնուլմուշ քի՝ եօլ- ճուլար հէման խապէր վէրէպիլսինլէր :

—Սաաթտա 45 միլ կիտէն պիր թրէյն պիրտէն տուրտուրուլա եօճուլար 18 ար- շըն եէրտէն տիւշմիւշ կիպի պիր միւսա- տէմէյէ հէտէֆ օլուրլար :

—Ամէրիգալը Վօնամէյքըր՝ պիր միլիօն լիրայա էօմրիւնիւ սիկուրթայա գօյմուշ :

—Չին փատլիշահը պիր չօճուգ տըր, կէչէնտէ գըրլանղըն եուվապը թաամընտան չօգճա եէմիշ խասթա օլմուշ, պիր Ամէ- ռիդալը տօգթօր թէտալի էթմիշ :

—Ալմանիա Հարպիյէ նազարէթինտէ Ճրանսանըն ճիւմէ եօլլարընըն քէօփիւ- լէրինին խարիթատը վար իմիշ :

—Պրիսթօլ պէլէտիյէսի գրալըն թաճ- լանմա կիւնիւ 80,000 չօճուղա չօգօլաթ թէվգի էթմիշ :

—Գրալըն թաճլանմա զիյնէթինտէ ին- կիլթէրրատա պիր միլիօն լիրալըգ պարութ իչլէրի եագմիշլար : Պիր միլիօն լիրալըգ տա միւսթէմէքեաթլարտա եագըլմիշ : Պու աթէշ իչլէրինտէ գրալըն վէ գրալիշանըն

Թասվորների կեօրիւլիւօր իմիշ. օ կիւնիւ
Լօնարա ոօգաղլարընը աիւրլիւ ըէնքլէր վէ
չէքլէրաէ նուրլար իլէ թէնվիր իշիւն,
800,000 լիւրա սարֆ էթմիշլէր: Վէ ին-
կիլթէրրանըն պիր ուճոււնտան թա օ պիր
ուճոււնա գատար պիր պիրինի կէօրէճէք
մէսաֆէտէ պէօյիւք մաշալալար եաղմըշ-
լար:

—Քիթապը մուպատտէստէ 3,567,180
հարֆ վար տըր:

—Սաաթտա 15 միլ կիտէն պիր վա-
փօր ալաա 6,000 լիւրա գաղանմալը իմիշ
քի խաարէ էթմին:

—Ուէսթմինըսթըր Տուգասընըն կիւնաէ
1,000 լիւրա կէլիւրի վար. քէնտիսի աթ
եարըշը, օթամօպիլ վէ գայըգ եարըշլա-
ընա մէրաղլը օլուպ, փէք չօգ գաղա-
լար կէշիւրմիշ, թրանսվալ մուհարէպէսին.
սէ ապէրիլք էթմիշ. Աթլանթիգ վափօր-
լարընըն պիրինտէ մաքինիսթիլք էտէրէք
Օգիանօըր կէշմիշ:

—Մաճարիսթանտա պիր քէօյիւն չան-
ճըըր քէնտի քէնտինի չանըն իփինտէն ա-
սըպ ինթիհար էյլէմիշ, ասըըպ չապալար-
քէն չան էօյլէ չիտտէթլի վէ նիզամըզ
չալընմըշ քի էհալի գօշուպ կէլմիշլէր, վէ
չանճըյը ասըլմըշ պուլմուշլար, քէնտի
ճէնաղէ չանընը տա քէնտի չալմըշ օլույօր:

—Թէնօր թէրէննիւմէտէն մէշհուր Գա-
րասօ կէչէնլէրաէ նէզլէ օլմուշ, 2 հաֆթա
գատար թէրէննիւմ էթմէմիշ, պու նէզլէ
քէնտինէ 12000 լիւրայա մալ օլմուշ:

—Մր. Շվէպ վաղթըլլա չիֆթճի ամէ-
լէսի վէ պիր վաղթ տա փօսթա չափուշը իմիշ,
չիմոի Ամէրիգանըն չէլիք թըրսթը տիրէք-
թօրը տըր, վէ մաաշը հաֆթաաա 3 պին
լիւրա, սէնէտէ 160պին լիւրա տըր վէ գու-
փանեատա 3 1/2 միլիօն լիւրալըգ էսհամը վար
իմիշ:

(Մապասըր վար)

ՔԻԼԻՍԷԼԵՐՏԵՆ

ՄԱՐՈՇ ԻԼՄ Ի ԻԼԱՀԻՍԻՆԻՆ

ՈՐՆ ՄԷՉՈՒՆԼԱՐԸ

Յունիս Յընճըր կիւնիւ Մարաշ Տիվանըր Ին-
ճիլի քիլիսէտէ պէօյիւք պիր իզափհամ 6 նուլդ
խաթիմա էյլէմիշ տիր: Պուշլար իլմի Իրահիսէն
նէշէթ էթմէքաէ օլան պէշ էֆէնտիլէր վէ պու-
լիլի Իրահի թարիխինտէ իլք օլմազ իւզլէ պիր
Օրիտըր. Թարաֆընտան իրաա էալիսիլէր:

Խըտմէթէ վեր. Մր. Կուսուէլ ըլյասէթ էյ-
լէտի, Խաթիպլէր վէ մատտէլէրի պէր վէճէ ի
աթի տիր: 1. Մինաս էֆ. Պօզօգլեան (Մա-
րաշըր Լուսաուրչական)՝ Քիթապը Մուգաստէ-
սիմիլ: 2. Սանաղրուկ էֆ. Շանյեան (Չէյթու-
լու) Խրիսթիանըղըն սաիր տինլէրէ ըլւճհանի-
լէթի: 3. Սամուէլ էֆ. Ինկիլիզեան (Մարաշըր)
Խրիսթիանըղըն թարիսի մանգարը: 4. Օր. Մէյրի
Հէղինեան (Մարաշըր) Քրիստոս վէ ֆամիլեա:
5. Գրիգոր էֆ. Տ. Պօղոսեան (Հաճինլի) Գրիս-
տոսըն սիյրէթի: 6. Սամուէլ էֆ. Բէճէպեան
(Հաճինլի) Ալլահըն մէվճուալյիլի ինտան թա-
րաֆընտան խապթ օլուուր: Սօն խաթիպլին
«Էլվէտա» սէօղլէրի ելւքսէք պիր րուհոււն պէ-
լիլ իֆատէլէրի հալընտա հուզգարտա ունուուլ-
մազ պիր թէէսիր պրագմըշ տըր:

Տիփլօմալար փէք միւլէսսիր սէօղլէր իլէ ըի-
յասէթ Թարաֆընտան վէրիլալ: Իքի սէնէ տիր
թալիմէրինտէ պէօյիւք հիսսէսի պուլոււնմուշ
օլան վեր. Կարապետ Յարուլիւնտան տալի
վաղթա մուվաֆըգ մուհիմմ նաաիհաթլար իրաա
էյլէմիշ տիր:

Իշպուլ սընֆըն 4 Փրօթէթիման ողսալարը՝ պու
սէնէ Մարաշտա ինիզատ էսէն Կիլիկիա Իթիթի-
հաար հուզուրոււնտա պաա էլ իմթիհան, ալսը
իճաղէթիւմէ իլէ, փէշինէն տալէթ օլոււնաուզ-
լարը մէվգիլէրէ եանի Սանաղրուկ էֆ. Շան-
յեան Հաճըն իքինճի քիլիսէսինէ, Սամուէլ էֆ.
Ինկիլիզեան Նօղոււն Օլուգ քիլիսէսինէ, Գրիգոր
էֆ. Տ. Պօղոսեան Այնթապ պիրինճի քիլիսէսինէ,
Սամուէլ էֆ. Բէճէպեան իսէ Մարաշ իւշիւնճիւ
քիլիսէսինէ տղիմէթ էյլէմիշլէր տիր: Խալիս վէ
րուհանի պիր իշճի օլան Մինաս էֆ. Պօզօգլեա-
նըն քէնտի քիլիսէսինտէ մուվաֆըգ պիր մէվգի
պուլաճաղթա իւմիտվարըգ: Քէզա Օր. Մէյրի
Հէղինեան իշիւն պիր գաշ իշ գափուտու աշըլմըշ
իսէ տէ, գըզլար գօլէճինին տալէթինի գապուլ էյ-

լէմիշ տիր: Պէօյլէճէ Քրիստոսըն իշի իշիւն, խուսուսա կիլիկիա շէհիտլէրինին մէվզիլինի թուրմագ իշիւն 6 կէօնիւլլիլէրին մէյտանա չըգմասը փէք մէսէրրէթպախշ վէ շայանը թէպրիք պիր քէյ-ֆիյէթ տիր:

Կէյէճէք սէնէ եէնի պիր սընֆ իշիւն էլան 10 գանսիտա վար վէ զիյատէ օլաճաղը տա մէմուլ տըր: Մուալլիլէրճէ թէրթիպաթ տախի գանսաթպախշ օլուպ, հաթթա խուսուսի պիր սընֆա մուվագգաթ պիր թալիս վէրիպ իշէ սէվզ էթմէք միւթէլասաը տա վար տըր: Իւմիտ էտէրիզ Բասպըն բուհու պու գանսիտալարը իրշատ էտէճէք տիր:

ԷԼԻՇԱ Կ. ՐՈՒՊԵԱՆ

Յուլիս 18, 1911 Մարաշ

ՅԻՐԱՅԸԱԳՏԱՒ ՔԻԼԻՍԷՎԻ ԶՈՊԱՆ ԹԱԽՍԻՍԻ

Ֆրնտըճագ՝ Մարաշըն 15 միլ գատար ճէնուպի զարպընտա Ամանուս սիլսիլէսինին էն չիմալի գիրվէսի օլան «Սըր» տաղըն էթէյինտէ, սարփ վէ եիւքսէք գայալար իլէ մուհաթ պիր ալէէնին ազգընտա վազը պիր իրիսթիյան գարիյէսի օլուպ, թագրիպէն 250 խանէտէն իպարէթ օլան էհալիսինին 70 գատարը Փրօթէսթան տըր: Ատանա գըթալը գէմանընտա, իսարնը, Պաղչէ վէ Հասանպէլլի սէմթիլէրինտէն Ֆիրարա մուզթէտիր օլան պիլարէլէրէ մէլճա օլմուշ օլմագ, աշի Վազթտա, գանա սուսամըշ օլարագ, Մարաշա տօղրու հիւճիւմ էյլէյէն իզտիհամա գարչը հայաթ վէ մէմաթ արարընտա ուզուլն պիր միւտտէթ մէրտանէ պիր մէվզի իրապ էթմիշ օլմագ ճիհէթիլէ փէք էհէմմ վէ շայանը մէտի օլմուշ օլան մահալ իշթէ պուրասը տըր:

Պու գարիյէ իշիւն Յուլիս 9 Կիրակի փէք մէսէրրէթպախշ պիր կիւն օլմուշ տըր: Յուլիս 8տէ պիր գօմիսիօնը մախսուս վէ Մարաշ քիլիսէլէրինտէն պիր չօգ էրքէք վէ գատըն միւսաֆիրլէր Ֆրնտըճագտա հաղրը իտիլէր: Օլ կիւն ազչամընտա գօմիսիօն քիլիսէնին վախի օլան Պատ. Գասպար Հայտօսթեանը իմթիհան իշիւն իպատէթիկահա կէլտիլէր: Գասպար էֆ. Հայտօսթեան թարուս գօլէճինտէն վէ Մարաշ իմի իլահիսինտէն պիր միւնթէհի հալընտա իսարնըտա, Ալպուսթանտա վէ 3 սէնէ տէ Ֆրնտըճագտա թէճրիպէ օլունմուշ օլուպ, պու քիլիսէնին իթթիհատը արա սալըլաճագ պիր էքսէրիյէթիլէ տալէթ էտիլմիշ իտի: Իքի սաաթ գատար տէվամ էտէն իմթիհանտա Գասպար

էֆ. Նին շախսի իրիսթիյան էօմիւ վէ թէճրիպէսի, խըտմէթ ի բուհանիյէյէ կիլմէքտէ մուհիպի, վէ իրիսթիյան թալիսաթընա տաիր իթիգատլարը հազգընտա վէրտիյի ճէվապար մուզնի վէ միւսթահանէն պուլուհարագ թախսիսինէ գատար վէրիլսի:

Կիրակի սապահլայըն Վեր. Կարապետ Յուլիսինեան պուրաստա, Պատ. Սամուէլ Րէճէպեան իսէ պիր սաաթլըգ մէսաֆէտէ օլան Տէրէքէօյտէ վազ էյլէտիլէր:

Էօյլէն իպատէթի քիլիսէ թախսիսինէ հասը էտիլսի, իլք խըտմէթիլէրի Պատ. Սամուէլ Րէճէպեան իճրա էյլէտի: Պատ. Գասպար Հայտօսթեան քիլիսէնին ինշաաթ թարիլինին վէ պիննէֆա թէրթիպ էյլէմիշ օլտուղը մուվաֆըգ պիր չիրի գրաաթ էյլէտի: Թախսիս վազը Մէլ. 84. 1: 122, 1. այէթիլէրի իւզէրինէ օլարագ Վեր. Սիմօն Թէրզեան թարաֆընտան իրատ էտիլտի: Պու միւնթէրէմ գաթ քէնտինէ մախսուս սատէ, մուսթասար վէ խօշ ուսլուպու իլէ պիր իպտոնէթիսանէնին խասսիյէթիլէրինի թարիֆ էյլէտի: Թախսիս տուսար Վեր. Ահարոն Շիրաճեան թարաֆընտան սուլուլտու:

Ֆրնտըճագտա պուլունան միւնթէպլէմ միւսաֆիր վէ միւսաֆիրլէրտէն իպարէթ պիր գուայրըն թէրէնիւմաթը, պիր շէհր քիլիսէսինէ եազըշան տէրէճէտէ խօշ վէ պախթը պիր թէսատիւֆ օլմուշ իսէ տէ, պիզգաթ քիլիսէնին քէօյ քիլմէթլի էվլատլարընտան իպարէթ պիր իպթիսաի գուայրըն թէրէնիւմիւ տախի թախսիս այլիննէ փէք խօշ պիր թէէսիր հասը էյլէմիշ տիր: Պէօյլէճէ 400 նուֆուսու իսթիապ էտէպիլէն միւքէլէֆ վէ հեր գըսմը քեամիլէն պիթմիշ, կիւզէլ պիր իպտոնէթիկահա մալիք օլտուլարըն իշիւն, Ֆրնտըճագ քիլիսէսի հագիւգաթէն թէպրիքէ շայան տըր: Տահա զիյատէ էսքի պինանըն քէրէսթէլէրինէ իլավէթէն իգթիլա էթմիշ օլան 30,000 դըշ. մէսարիֆտէն հիշ պօրճ գալմամըշ օլտուղու մէսհէ շայան տըր:

Քիլիսէ թախսիսինտէն սօնրա Զօպան թախսիսի թապիի պիր տալմ իտի. պէօյլէճէ ազչամ իպատէթի տէ անա հասը էտիլտի: Քիլիսէնին սապըգ չօպանը օլան լիյատըգ գաթ Վեր. Գէորգ Գասարճեանը պու թախսիս խըտմէթիլին պաշընտա կէօրմէք փէք խօշ իտի: Պիր թարաֆտա հէման պու կիւզէլտէ օլտուլարը Սամուէլ վէ Միհրան իլէ պու քիլիսէնին մատտի վէ բուհանի ահվալինէ փէք չօք խըտմէթ իֆա էթմիշ օլան միւնթէվէֆիլէ գէվէճէսի Մարիամ հանըմըն մէ-

զարը իւզերինէ մուհապպէթլէրինին սօն չէլէնկի
օլան պիր մէզար թաշը գօմազ իւզրէ մէշղուլ,
տիկէր թարաֆսան Պատ. Գէորգուն քէնտի
զէվճէսիյէ պէրապէր պու աէրէճէ սէվմիշ վէ
չալըշմըլ օլտուգլարը շու քիլիսէտէ, քէնտիին
հէրինէ կէշմիշ օլան պիր վարզ իւզերինէ էլ գօ-
մազ իւզրէ պուլուհմասը հէր քէս իւզերինէ
խօշ թէէսիր պրազմըլ տըր:

Թախսիս վազը, Յովհ. 1, 6—8 իւզերինէ
օլարազ, Վեր. Մր. Կուտսէլ թարաֆընտան
իրատ էտիլիպ մուխթասար վէ ճալիպ իֆատէ-
լէրէ, պիր բուհանի խատէմէնին ապը վէ մե-
մուրիյէթինին քապիաք վի մահիյէթի իզահ է-
տիլտի: Թախսիս տուսը եինէ Վեր. Ահարոն
Շիրաճեան թարաֆընտան արզ էտիլտի: Ենի
չօպանա իշթիրաքըն սաղ էլինի Վեր. Կարապետ
Յարութիւնեան վէրտի: Վեր. Սիմօն Թէրզեան
միւսալէյհէ, Վեր. Ահարոն Շիրաճեան իսէ քի-
լիսէյէ նաաիհաթ էլլէտիլէր: Պիւթիւն խրամէթ
էսնասընտա կէրէք եէնի չօպան իւզերինտէ վէ
կէրէք ճէմասաթ իւզերինտէ գուվէթլի պիր բու-
հանի թէէսիր աշիքեսար իտի: Իւմիտ էտէրիզ
քի, պու կէշիճի պիր թէէսիր օլմայըպ, քիլի-
սէնին իւսթիւն հայաթ վէ ֆաալիյէթլինտէ վէ
չօզ ճանլարըն խէլասընտա նէթիճէլէնէճէք տիր:
Պու թախսիս խըլվէթլէրի էսնասընտա, կէ-
րէք գօմիսօնըն վէ կէրէք քիլիսէնին զայլէթ
վէ սէխավէթլէրի նէթիճէսի օլարազ ճէմ էտի-
լէն 12 իրա իլէ Ֆընտըճազ քիլիսէսինին պիր
տէ եէնի վէ ալա չանա մալիք օլաճաղընը մէ-
սէրէթլէ իսպար էտէրիզ:

ԷԼԻՇԱ Կ. ՐՈՒՊԵԱՆ

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ՏԱԽԻԼԻ

Իմամ Եանհա իլէ Եէմէն գօմանտանը արա-
սընտա՝ պիր իթիլաֆա տաիր մուխապէլաթ ճէ-
րէյան էթմէքտէ օլտուղու, միւշարիլէյհի փաշա-
տան կէլէն թահրիրաթտան անլաշըլմալլէ, մէճ-
լիս ի Վիւքէյա օլ պապտէ իճրա ի միւզաքէրէ
էտէրէք, պիր իթիլաֆնամէ սուրէթի թանդիւմ
վէ Եէմէն գօմանտանիլընտա իրսալ էլլէմիշ տիր:
— Խարիճիյէ նաղըրընըն իսթիֆա էլլէմիշ օլմա-
սը, վէ Պահրիյէ նաղըրընըն Լօնտաաա պու-
լունմասը վէ էմալի սէպէպլէրէ պինսէն հէ-
յէթ ի Վիւքէյանըն թէպէտտիւլ էտէճէյնէ

տաիր տէվէրան էթմէքտէ օլան խապէրլէր պիսալ
ու էսաա տըրլար: Ֆիլվազը Սաադազամ Հազզը
փաշա Ջաթը Շահանէյէ քէնտի իսթիֆասընը
թագաթիմ էթմիշ իսէ տէ, Ջաթը Շահանէ միւ-
շարիլէյհին իսթիֆասընը գապուլ էթմէյիպ մէճ-
լիս ի մէպուսանըն քիւշատը վազթընստէք տէ-
վամէյլէմէսինի թավսիյէ էթմիշ տիր: — Գարատաղ
հուտուտունտա պուլունան Օսմ. աաքէրլէր փէյտէր
փէյ կէրի չաղըրըլպ, Եունանիսթան վէ Պուլղ-
թան հուտուտունա սէվզ օլունմազտա սըրլար:
— Եանհատա 2,500 առէտ միւսէյլահ Արնա-
վուտար պիր եէրէ թօփլանըպ հիւքիւմէթ թա-
րաֆընտան Մալիսօրլարա վէրլլէն իսթիյազա-
թըն քէնտիլէրի տաիր թէշմիլինի թալէպ, վէ
թալէպլէրի բէտա էտիլտիլի թագտիրտէ էօլիւմէ-
տէք միւճահէտէ էտէճէքլէրինի պէյան էթմիշ
տիրլէր: Օ սէմթլէրտէ հալա միգտարը քիւֆի
աաքէր պուլունմատըղը ճիւճէթլէ պիւթիւն ճէ-
նուպի Արնավուտուգտա իսթիլալ վէ անաշի
հիւքմ սիւրմէքտէ տիր: — Սապըզ Մէսրիֆ
նազըրը Պապանգատէ Իոմալի Հազզը պէյ՝ Փա-
րիզտէ Օփէրա սէրալը էօնիւնտէն կէշտիլի սը-
րատա, սապըզ պահրիյէ եիւզ պաշըլարընտան
օլուպ, Մարտ 31 վազրասընտա հապսա հիւքմ
էտիլմիշ օլտուղու հալտէ ֆիրար էթմիշ օլան
Շէվզի պէյ՝ միւսալիլէյհին գարշընտա չըգարազ,
«Իմաիլ Հազզը պէյ սէն միւրն» տէյէ սիւսլ
էտէր, վէ «Էվլէթ» ճէվապընը ալմասը իւզէ-
րինէ անա պիր թօգաթ էնտիրի: Հազզը պէյ
մուգապէլէյէ պաշար իսէ տէ, Եօլտան կէշէյլէր
անլէրի ալըրըլար, վէ Շէվզի պէյ Իոմալի
Հազզըլը տիւվէլլօյա տալէթ էտէր, լաքին
միւսալիլէյհի սէնին կիպի հապսա մահքիւմ օլան
պիրի իլէ տիւլլօ Եափմաղա թէնէզգիւլ էթմէմ
տէմիշ տիր: — Աճէմիսթան հուտուտունտա
Օսմանը աաքէրլէր, վէ Օսմանը թօփրաղընա
կէշմիշ օլուպ, օրատա թալան էթմէյէ պաշա-
մըլ օլան պիր Իրան գապիլէսի արասընտա պիր
միւսատէմէ վուգու պուլուպ, մէզքիւր գապիլէ
էֆրատը աաքէրլէր թարաֆընտան կէրի փիւս-
կիւրաիւլմիւշ տիրլէր: — Ատանատա գապըթա
մէմուրու՝ Ալման գօնսօլու վէքիլինի սուրէթ ի
չէտիտէտէ թահգիր էթմիշ օլմալլէ, Տէրիտա-
տէթ Ալման սէֆիրի Պապը Ալիյէ միւրաճաաթ
էտիլ մէզքիւր մէմուրըն թէճգիլէսինի թալէպ
էթմիշ տիր: — Իսարէ ի էօրֆիյէ թարաֆըն-
տան պիլա միւտտէթ գափատըլմըլ օլան Լեվանթ-
Հեւսլոյս զազէթասընըն տէվամը իսթիլաղընտա
միւսատտէ էտիլմիշ տիր: — Թարապուլուսը

Ղարապտան գրքը վե պահալըդ սէպէպիլդ 10,000 նուֆուս Թուսուգա հիճրէթ էթմիշ տիրէր: — Ասի Մալիսօրլարտան ճիւմէսի պիր գալ պալրազտալար խաթիսնա օլարազ վաթան վէ խանէլէրինէ ավաթէ էլէմիշ տիրէր: — Պուսօն կիւնէրտէ չէհրիմիլտէ գօլէրա փէք զիլատէ չիտտէթ քէսպ էլէմիշ տիր: Փազար կիւնիւ իսաքէօյաէ 75 ատէտ միսապ պուլունուպ պունլարտան 25 ատէտի վէֆաթ էթմիշ տիր: Հիւքիւմէթ 3 պէօլիւք ասքէր հօլլարպ պիւթիւն քէօլիւ գարանթինայա ալմըշ տըր: Պիր կէնճ գարանթինատան գալմաղա չալըշմը՝ վէ ասքէրէր տուր էմրի վէրմիշէր իսէ տէ, իթաաթ էթմէյիպ ասքէրէր թարաֆընտան գուրշուն իլէ վուրուլմուշ տըր: — Պիւթիւն չէհրտէ ելմիշ գօլէրատան թութուլարըն սայըսը 80 գատար վէ էօլէնէրին սայըսը 30 - 35 գատար տըր: — Մէմալիք ի Օսմանիյէնին թիճարէթ վէ սէնաաթ մէրքէգի օլան մահալլէրինտէ ամէլէ պօրսալարը թէհսիսիլէ իլէրին թանղըմը, վէ իլճիլիքտէ ճարի թալէպլէրին պիր էսասը հազիլդէրապթը զըմնընտա ահքեամը մախսուսէյի հալի պիր նիզամնամէ լայիհասը թիճարէթ իտարէ ի ումուլիյէսինճէ գալէմէ ալընարազ թաստըզ օլունմազ իւզրէ Պապը Ալիյէ թազտիմ օլունմըշ տըր: — Ասանասա էլէքթրիք թրանուայ իլէթմէք, վէ չէհրին էլէքթրիքէ թէնլիլինէ տաիր պիր միւտտէթաէն պէրու Շուրա ի Տէվլէթաէն թէտգիլ էսիլմէքտէ օլան մուգալէլէնամէնին թէտգիլաթը իքմալ էսիլմիշ տիր: — Օսմանը ասքէրէր Աֆրիզատա Վատայըն չիմալ ճիհէթինտէ վաղը Այն Ղարազ նամ մահալի իլչալ էթմիշ տիրէր: Պունուն իւզէրինէ Ֆրանսա հիւքիւմէթինին Պապը Ալի նէգալինտէ թէնէպալիւսաթտա պուլունմուշ օլուպ Սահրա ի Բէպիրին թանտիսի իլիւն մէգքիւր իքի հիւքիւմէթէր թարաֆընտան մուրաթիսալար թալին օլունմուշ տըր: — Ասանա վազըսաընտա հարիքաէն զիյան չէքմիշ օլանլար, իւնիճն սիկուրթա գումփանեսար ալէյինտէ իգամէ ի տալա էսիպ հազըր գազանմըյար իտի իսէ տէ, Տէրիսատէթ Ֆրանսըզ սէֆիրի մահքէմէնին գարարնամէսին իմզարամազտան իմթինա էլէմիշ իտի: Պիր թազըմ տիկէր հարիզգէտէկիան տախի Ուէսթըն ինկիլիզ սիկուրթա գումփանեսար ալէյինտէ մահքէմէյէ միւրէճաաթ էլէմիշ օլուպ տալա՞ն գազանմըշ տըրլար, վէ Տէրիսատէթ ինկիլիզ սէֆիրի մահքէմէնին գարարըն իմզա էլէմիշ տիր: Շու հալտէ մէգքիւր գումփանեսա Ասանա հարիզգէտէլէրինէ թազըրիպէն 12,000 ինկ. լիրասը թէտիյէ էտէճէք

տիր: ինկիլիզ սէֆիրինն շու մուսմէլէսի-նի Ֆրանսըզ սէֆիրիննիքի իլէ մուգալէսէ էտէրէք, պիրինէ տօղրու հիսս ի ինթիրամ իլէ տօլմամազ վէ տիկէրինէ թէտճճիւպ էթմէմէք գալպիլ մի տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Նիքեան վէ թաթլիզ տալալարընն հալ ու թէսլիյէսի իլիւն չիմալիյէ գատար էլտէ մուայ-յէն պիր նիզամնամէ պուլունմատըլը էճլտէն զուհուր էտէն միւլքիլաթըն էօնիւնիւ ալմազ իւզրէ Դասասա. Խորհուրդ օլ պապտէ պիր նիզամնամէ թէրթիպլինէ թէնէպալիւ էլէմիշ տիր: — Հիւքիւմէթ թարաֆընտան կիլիկիա միւհթա-ճիյինէ թախսիս օլունան 10,000 լիրա Փաթրիգիսանէյէ թէսլիմ օլունմուշ տըր: Պունտան էլվէլ Ասանա լուէսա ի լուհանիյէսինտէն պազըլարը Փաթրիգիսանէյէ միւրաճաաթ էտէրէք մէպալը մէգքիւրտէն քէնտի հիսսէլէրինէ տիւլէն գըսմըն միւնասիպ պիր սուրէթաէ իսթիմալ օլունմազ իւզրէ սայըճա քէնտիլէրինէ թէսլիմ օլունմասընը թալէպ էթմիշէր իտի իսէ տէ, Գօլան մէպուսու Համարճուլ էք. Պօյաճեան մէգքիւր լուէսա միյանընտա մէպալը մէգքիւրիւն իմալաթիսանէլէրէ սարֆ օլունմասը խուսուսուստա պիր իթիլաֆ մէյտանա կէթիւրմիշ տիր: Այրիսինամ վէ Որբաինամ հէյէթլէրի կէչէն հաֆթա Տիզապահ Ս.ըն թահթը լիյա-սէթինտէ ագտը իճթիւմա էտէրէք հիւքիւմէթին վէրմիշ իսիլի 10,000 լիրանն սուրէթ ի իսթիմալլա տաիր միւզաքէրէ էլէմիշ, վէ հէր պիրինին ինթիյաճաթը զարուրիյէսի կէօլ էօնիւ-նէ ալընարազ, մէպալը մէգքիւրիւն 194 լիրասը Փաթրիգիսանէյէ թէք օլունտուգտան սօնրա, միւթէպալի գըսմ իքի հէյէթլէր արա-սընտա միւնասըֆէթէն թազսիմ օլունմուշ տըր: — Էրմ. Գաթօլիք Փաթրիգիսանէսի Ասիլիյէ նազարէթինէ միւրաճաաթ էտէրէք կիլիկիա միւհթաճիյինէ թախսիս վէ էլմէնի Փաթրիգիսանէսինէ թէսլիմ օլունան 10,000 լիրատան 2000 լիրասընն սայրիլէթէն Գաթօլիք Փաթրիգիսանէսինէ թէսլիմ օլունմասընը թալէպ էթմիշ իսէ տէ լէտա օլունմուշ տըր: — Պայպուրթըն Գաննթրա գարիյէսինտէն (էրզրուլ) գալըրլան պիր էրմէնի գարը մէսէլէսինտէն տօլայը հիւքիւմէթէ էսիլէն միւրաճաաթլարըն նէթիճէսիլ գալալընը կէօրէն էհալինին քիլիսէ իւզէրինէ իպալիյէթ պայրաղը ասըպ քիլիսէ էտէվաթընը վէ փափաղարը քիլիսէտէն թարա էլէմիշ իտիք-

լէրի Փաթրիզիանէյէ պիտրիւմիշ իտի: Փաթ-
րիզիանէ օյ պապտէ Տախիյէ նազարէթինէ միւ-
րաճապիլէ պու եււզտէն հապը օյան նախօշ
նէթիճէլէրի իզահ էյլէմիշ, վէ Տախիլիյէ նազարը
տախի մահալլի հիւքիւմէթէ պիր թէլէզրաֆ քէ-
չիտէ էտէրէք գաշըրըլան գարընըն քէնտի սա-
հիպէրինէ թէպիւմ էտիլմէսինի թաւսիյէ էյլէմիշ
տիր: — Հասան պէյլի քիլիսէսինին էսքի եւ-
րինտէն 20 մէթրօ գասար էօթէտէ հափըլմասը
Ատանա վալի ի ճէտիտի Մուամմէր պէյ թարա-
ֆընտան թէքլիֆ էտիլմիշ իտի: Պու տէֆա կէ-
րէք Ատանա Առաջնորդու վէ կէրէք իսառն
ժողով թարաֆընտան մէզքիւր պինսնըն էսքի
եւրինտէ ինչա օլունմասը իչիւն Մուամմէր պէյ
պէ թէքրար միւրաճապիլ օլունմասը ինդէրինէ,
միւմալիէյէ քիլիսէսին հագիգաթէն 20 մէթրօ
էօթէտէ հախօս պէրիտէ հափըլմասընտա մահ-
զուր կէօրմէմիշ, պինտէն պէյն անըն էսքի եւ-
րինտէ հափըլմասը իչիւն Տախիլիյէ նէզարէթինէ
միւրաճապիլ էյլէմիշ տիր: — Չարսանճազ էհա-
լիսինն՝ Տախիլիյէ նազըրընըն արագի մէսէլէսի-
նին «Միրուր քէման» ա թապի օլմասընա տաիր
պէյանաթտա պուլունմասը իւզէրինէ, Օրթօ-
տօքս քիլիսասընը գապուլ էթմէյէ գարար վէր-
միշ իտիքէլի Փաթրիզիանէյէ իչար օլունմուշ
տըր: — Հօտէյատտա պուլունման էրմէնի ա-
քէրլէր Փաթրիզիանէյէ հազարազ օրատա հիշ
պիր իրիսթիյան քիլիսէսի պուլունմալըպ, վէ-
ֆաթ էտէն ապէրլէրին ալիսիպ վէ ապէր էլ-
պիսէսիյէ տէֆն օլունմուզարընը զիքր իլէ
հագգարընտա պիր թէրթիպ էտիլմէսինի բէճա
էթմիշ տիրլէր: Ասաքիր ի մէզքիւրէ եւմէնէ
կէօնտէրիլմէք իւզրէ հօլա չըգարըլմըն իսէ տէ,
իրիսթիյան օլունմալըպ անպաշըլմասը իւզէրինէ
սիլան թէմիլիլմէք կիպի առի իչլէր իլէ մէշլուլ
օլմագ իչիւն Հօտէյատտա ալը գօնուլմուշ տըր-
լար: — Լանկա թարաֆընտաքի հարիգպէտէկհանա
մախսու օլան թալին պիր գաշ կիւնտէն պէրու
քէսիլմիշ օլմալլէ, զաթէն ֆագիր իքէն սօն հան-
կընարտա մալիք օլունմալըպ ճիւզի շէյի տէ
զալիպ էտէրէք աճ վէ փէրիշան գալմըն օլան
սէֆիլ էհալինն սօն տէրէճէ սըզլէթ չէքմէքտէ
իտիյի պիլտիլիլմէքտէ տիր: — Ուզուն Գէօփ-
րիւտէ պիր մէքթէպ զիյնէթի իճրա օլունմուպ
անտէ ապէրի գօմանտան տախի հազըր պու-
լունմուշ վէ զիյնէթին իսթամընտա մէքթէպին
միւսիլի պիլա սէպէպ տէրտէսթ օլունմըն տըր:
— Ուրֆա ճիւլարընտա թագրիպէն պիր սէնէ
գատար ագտէմ սալթ Ուրֆատան հիճրէթ էտէն

էրմէնի զուրաւտան իպարէթ օլարագ թէշէքքիւլ
էտէն Շարափրա նամ գարիյէ տիլիլէն, ճիւլար-
տա զուհուր էտէն պալը գարընդըլըլար եիւ-
զիւնտէն սալքի քիւլլիյէն խարապ օլմուշ տըր:
Պիր չօգ քիմսէլէր հարալանմըն տըրլար: Հէր կէ-
ճէ սիլան էնտախթը տէվամ էթմէքտէ իսէ տէ,
հիւքիւմէթ թարաֆընտան պիր կէօնէ միւտա-
լսէլէ վագը օլմամագտա տըր:

ՓՐՕ. ՃԷՄԱԱԹԸ

Թալաւ միսիօնէրլէրինտէն Մր. Ըրվին պու
հաֆթա Ամէրիգատան շէհրիմիլէ միւվա-
սէլէթ էտիպ, պիր գաշ կիւն գալարգտան սօն-
րա մահալը մէմուրիյէթինէ ալիմէթ էթմիշ տիր:
— Սեզրակ էֆ. Սըվաճեան Գըրըզ իսան քէօ-
յիւնէ 6 այլըգ պիր Բահնիւնա հէտիյէ էթմիշ
տիր: Քէզալիք Սամուռնտան Ստեփան էֆ. Չի-
չէքեան միւհթաճ պիր քիմսէլէ 6 այլըգ պիր
Բահնիւնա հէտիյէ էյլէմիշ տիր:

ԽԱՐԻՃԻ

Իսկիլթէրրատա Լօրտլար մէհրիսինտէ Լօրտ
Մօրլի՝ Վէթօ Պիլ գապուլ օլունմասըլը թագ-
աիրտէ գրալըն մուխալիֆ ֆըրգալարըն միւհ-
թէմէլ կէօրիւնէն իթթիհատընա գարըն գօյա-
պիլմէք իւզրէ քեաֆի միգատար լօրտլար թա-
լին էտէճէլինի, վէ մէզքիւր լայիհանըն առէմ ի
գապուլինէ տաիր վէրիլէն բէյլէրին եէնի լօրտ-
լար թալինինէ խառիմ օլաճաղընը զիքր էթմիշ,
վէ պունուն իւզէրինէ Վէթօ Պիլ լայիհասը 114
րէյէ գարըն, 131 րէյ իլէ գապուլ էտիլիպ պիւհ-
րանահիհայէթ վէրիլմիշ տիր: — Իրան Շահը մախ-
լուընըն միւթթէֆիգլէրինտէն Բէշտին թահթը
խաարէսինտէ պուլունման ապէրլէր թէհրան իլէ
Աստրապատ արասընտա վագը Սօմնան շէհրինի
գապթ էթմիշ տիրլէր: Լաքին Օգոստոս 12տէ
Պախթիյարիլէր իլէ մէզքիւր Բէշտ թապիլէրի
արասընտա վուզու պուլան պիր միւտատէմէտէ
Բէշտ գաթիլ օլունմըն տըր: Շահ Մէհմէտ Ա-
լինին թարաֆտարանը մէյուս վէ մէֆթուր օլ-
մագա պաշլամըն տըր: Միւշարիլէյէ Շահնն նէ-
րէտէ օլունմուշ նամալիւմ տիր: Շահ թարաֆ-
տարանը՝ Շահնն պաշընը կէթիլէնդէրէ վատ օ-
լունման ագչէյի էլտէ էթմէք իչիւն Շահը գաթիլ
էթմէք նիյէթինտէ պուլունմուզարըն չիւպիէ
էտիլէն 7 էրմէնիլէրի սալպ էթմիշ տիրլէր: Գա-
րընդըլըլար Ուրմիայատէք թէվէսաիւ էթտիյի
թագաիրտէ օրատա մէսքիւն Օսմանըլը թէպատա-
սընը մուհաֆագա էթմէք մագսէտիյէ հազըր

օրմագ իւզրէ, էրդինկեան օրտուտու դօման-տանըզընա էմր վէրիւմիշ տիր: — Պուլզար չէթէլէրի պիր գաշ կիւն էվվէլ Մաքէտօնիատա Միխայիլ Նամ պիր պուլզար լաշիպի ալըպ տաղա չըզարարագ պիր աղանա սալպ էթմիշ տիրէր: Հիւքիւմէթ հազգընտա չիւպէ օլունան Ե Պուլզարարը տէրտէսթ էթմիշ տիր: — Իթա-լիա իլէ Արճէնթին արապընտա գարանթինա մէսէլէսինտէն տօլալը թէհատտուէն էտէն ինթի-լաֆըն չօգ կէշմէզտէն թէսվիլէ էտիլէճէլի մէմուլ տըր: — Փափա հազըթթիլէրինին սըհէթի սօն տէրէճէ մուճիպ ի էնտիշէ պիր հալտէ պու-լունույօր: — Հայթիթի առապընտա պիր ինգիլայ գուհուր էտիպ, րէիս ի ճուհուրիլէթ Սիմօն մէզքիւր առատան թարա էտիլմիշ տիր: — Շէհրիմիզ հարիգդէտէկեանընա խանէթէն Բու-սիա Ձարը թարաֆընտան 10,000 լուպլի (1,750 լիրա) վէ Ֆրանսա րէիսի ֆայիէր թարաֆընտան 20,000 ֆրանք (1,000 լիրա) վէրիլմիշ տիր: — Ամէրիգա սէֆիր ի ճէտիտի Մր. Սելլըմ Բաք-հիլ կէշէն հաֆթա չէհրիմիզէ միւլտաէլէթ էթմիշ տիր: — Կէշէն Ապրիլտէ Լօնտրատա վէ-ֆաթ էտէն, Մր. Մարինօնտէն պրագմը օլուն-պիր վասիլէթնամէ ախիլէն մէյտանա չըզ-րըլմը տըր: Միւմալիէյն Աթինատա եէնի պիր խաթթախանէ թէէսիսի իշիւն 8,000, եէնէ Ա-թինատա պիր չօճուգլար խաթթախանէսի թէէ-սիսի իշիւն, 25,000, Աթինանըն թէգեին ու թանդիֆի իշիւն 40,000, Եունանիթանտա եէնի ուսուլտա պիր հապիսանէ ինչալը իշիւն 25,000, վէ Եունան օրտուտունա պիր գըշլա ինչալը ի-շիւն 10,000 Ինկ. լիրալը վէ զայրիհա ճէման 500,000 Ինկ. լիրալը թէլը ու վասիլէթ էյլէ-միշ տիր: — Ամէրիգատա սըճագտան հէվմիլէ 20 առէմ էօյիւյօր իմիշ: Եաղմուր Կաղմապը-ղընտան հէշիլիքիլէր գուրուուլզ վէ աուլար ա-զալմիշ տըրլար: — Թաթիլ ի էշլալ միւնասի-պէթիլէ Ինկիլթէրրանըն պազը չէհրէրինտէ խուսուտա Լօնտրատա փէք վէսիսի պիր հալ հիւքմ պիւրմէքտէ տիր: Բըխթըլար արթըզ պօզուլմուշ օլան մէքիւլաթ իլէ տօլու տըր: Թաթիլի էշլալ էտէն առէլէ էշեա ի թիւճճարի-յէլի համիլ օլան հէփ աղապալարա հիւճոււմ է-տիպ հէր չէլի խուրտուխաշ էթմէքտէ տիրէր: Արապաճըլարըն տա գըսմը աղամը թաթիլ ի էշ-ղալ իլան էյլէմիշ տիրէր: Կլաքօտա Կրեվճիլէր պէլէտիլէ միւտիլինէ թաշար աթարագ անըն պաշըն Կարապալմը տըրլար: Հիւքիւմէթ առա-յիլի իպգա էյլէմէք իշիւն վէսաթիթ ի չէտիտէ խ-թիմալինէ մէճպուր օլունա տըր: Լիվրիուլտա

Օգոստոս 14տէ Կրեվճիլէր իլէ փօլպէր արա-սիւնտա պիր միւսատէմէ վուգոււ սրուլուպ, առ-քէլէրին միւսատէլէսինէ մէճպուրիլէթ հապը օլունա տըր: Պէօյիւք գըսմի փօլպէրտէն օլ-մագ իւզրէ 25 քիշի մէճրոււ օլունա տըր: Ինկիլթէրրատա Կրեվ Կափան ամէլէնին սալլ-ար ճէման 80,000 օլունա տըր: — Այմա-նիա իլէ Ֆրանսա արապընտա Մարօք մէսէ-լէսինէ տալի ճէրէյան էյլէմէքտէ օլան միւլաքէրէ հալա խիթամ պուլմամը տըր: Այմանիա քէն-տիսին էվվէլճէ օլտուղու կիպի, Ֆրանսալ Պօն-կոստընը Թօկօյէնա իլէ տէլիշմէք արգուսունտան վազ կէշիպ, Ֆրանսա Գօնկօսունտուն պաղը գըսմ-լարընը Այմանիա մալի օլան Գամէրունըն պաղը գըսմլարը իլէ տէլիշմէլի թէքիֆ էթմիշ տիր: Ֆրանսա պունա տալի րու ի րիպ կէսթէրմէմիշ տիր: Պու իքի տէվլէթէր պու միւնասիպէթ իլէ պիւթիւն Աֆրիգատա միւնապի իւն Ֆիյհ օլան գըսմլար հազգընտա պիր գաթի թէրթիպ Կափ-մագ նիլէթինտէ պուլունաուգլարը սէպէպտէն պու մէսէլէսին գարիպէն խիթամ պուլաճաղը մէմուլ տէլի տիր: — Պալթիգ տէնիլինտէ Ա-լանտ առապընտա իշիտէ պիր ինսան ճէ-սէտիլին չաթրանը (սքէլէթըն) թաամ, պալթա վէ թաշ ասընա մէնաուպ ալէթիլէր պուլունան թաշտան պիր թապուլթ պուլունամը տըր: Թա-պուլթուն հալի պուլունաուլու մէքքիւր չէյ-լէրտէն խաթթաթաճ օլունաուլունա կէթէ, թա-պուլթ Թարիսի Միլատտան 3,000 սէնէ էվվէլէ ախտ տիր: — Եէնի ճէգա գանտունամէսի պու հաֆթատան իթիպարէն մէվգիլի իճրայա գօ-նուլմաղա պաշլանմը տըր: — Տէրիսատէթտէ չիւպէսի պուլունան սիկուրթա գուլմիսիա-լարը, սօն 15 սէնէ գարֆընտա վուգու պուլան պէօյիւք Կանդընլար նէթիճէսի օլարագ չօգ զի-յանա տիւշար օլունա օլտուգլարը սէպէպտէն հէր ճինա սիկուրթա իւճրէթիլէրի իւզէրինէ Կիւզ-տէ 50 իլավէ էթմիշ խաթթիլինի իլան էթմիշ տիրէր: — Ֆրանսա Մէճիլի Մէպուտան աղա-սընտան Մ. Ֆօրէյ Ֆրանսա վէ Այմանիա գուլ-վէ ի պահրիլէսի արապընտա Կափմը օլտուղու պիր մուգայէստէ տէսիլինէ կէթէ, Ֆրանսա չիւ-տիքի հալտէ Այմանիանըն 26 գըրիլը վէ գըրիլը գըրուազէթիւնէ պէտէլ 31 գըրիլը վէ գըրիլը գըրուազէթ Կարապալիլի: Հէր իքիսինին Եշար Երեթիօքը վար տըր: Ֆրանսանըն հարպ տօնան-մասընը թէշքիլ էտէն 31 սէֆինէ 1191 թօփ իլէ միւճճէհէզ տիր: Այման տօնանմալը իտէ 986 թօփ իլէ միւճճէհէզ տիր:

Միւսիլի միւսուլ վէ սահիպ ի իմթիյազ
Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ

Տէրիսատէթ, Ձագմագընլար, Յակոբիան խան